

COACH

„Chtít se trápit
je součástí
talentu“

Martin Šonka

Český akrobatický
a vojenský pilot

Spot

magazín vydávaný
ve spolupráci s Českým
olympijským výborem

ČESKÁ
TRENÉRSKÁ
AKADEMIE

baseball
basketbal
florbal
lední hokej
hokejbal
plavecké sporty
squash
softball
stolní tenis
volejbal

Sport

GÓÓÓÓ!

ČASOPIS PRO FOTBALOVÉ FANOUŠKY
V každém čísle plakáty fotbalových hvězd!

Kupujte na stáncích nebo na www.ikiosek.cz/sportgool

COACH

COACH. Měsíčník. Ročník 5., číslo 8,
vychází 4. 8. 2020.
Samostatně neprodejné,
vychází jako příloha deníku SPORT.
Adresa: 170 00 Praha 7, Komunardů 1584/42,
e-mail: magazinsport@cncenter.cz,
www.isport.cz,
telefon: po předvolbě +420 225 97
volte linku 5275,
Redakce – linka 5111.

Šéfredaktor: Lukáš Tomek,
vedoucí redaktor: Petr Schimon,
grafici: Stanislava Rohan, Jaroslav Komolý,
autor grafické úpravy: Milan Jaroš,
redakční rada: Michal Ježdík, Filip Šuman,
Zdeněk Haník, Michal Barda,
inzerce: Jan Nassir (7338),
jan.nassir@cncenter.cz,
ředitel inzerce: David Šaroch (7227),
kontakt na inzertní poradce: linka (7512),
marketing: Pavel Janega (7454),
ředitel výroby a distribuce: Libor Berka (7283).

Vydává: CZECH NEWS CENTER a.s.,
Komunardů 1584/42, 170 00 Praha 7,
IČO: 02346826
Generální ředitelka: PhDr. Libuše Šmuclerová.
Rozšiřují společnosti PNS a.s.
Tiskne: EUROPRINT a.s.,
ISSN 2464-6865.

Registrace MK ČR E 22423.
Nevyžádané rukopisy, fotografie
a kresby se nevracejí.
Redakce nezodpovídá za obsah inzerátů.
Publikování nebo jakékoli jiné formy dalšího
šíření obsahu časopisu COACH
jsou bez písemného souhlasu vydavatele
zakázány.
© CZECH NEWS CENTER a.s.

TERMÍN UZÁVĚRKY: 28. 7. 2020
TITULNÍ SNÍMEK: HERBERT SLAVÍK
VE SPOLUPRÁCI:

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

Okurka, protiklady, paradoxy

Vlastně jsme v tuto dobu měli být na olympiádě v Tokiu a jistě by toto srpnové vydání měsíčníku COACH vypadalo jinak. Ale pozor! To, které teď držíte v rukou, je živoucím dokladem, že doba prázdnin, často vnímaná mezi novináři jako okurka, rozuměj okurková sezona, pro tento časopis neplatí.

Je totiž našlapané řadou překvapivých názorů, někdy možná i protichůdných, od originálních osobností. Posuďte sami.

Začíná to u pro pozemšťana těžko pochopitelných kousků leteckého mistra světa Martina Šonky a jeho klíčového paradoxu smrtelné nebezpečí vs. pokora.

Pokračuje přes hlavní téma, v němž nám Martin Vait představuje názory Antonína Plachého, ústředního metodika FAČR, který popisuje, jaký recept si český fotbal předepsal k obnově mezinárodní prestiže. Je to vlastně jednoduché, metodické kroky vracejí elementární výchovu malých fotbalistů režimu „plácku“, na němž vyrůstala naše generace – častější kontakty s míčem, menší herní prostor a hlavně herní odvaha. Více v hlavním tématu tohoto čísla.

Úplně z opačného konce hledí na fotbal Martin Hašek, bývalý trenér pražské

Sparty a Bohemky, který v Dialogu svléká do naha některé fotbalové manýry.

A pak je tu nová rubrika Slávy Lenera „Okénko z NHL“, která ovšem nebude vždy jen z kolébky hokeje. Známý hokejový trenér od tohoto čísla doplní náš expertní tým, jenž po boku stálých novinářů deníku Sport tvoří obsah tohoto měsíčníku. Pestrost odborného obsahu a smiřování protikladů je ostatně od začátku jedním z cílů tohoto časopisu.

Tentokrát je číslo věru výživné. Pěkný zbytek léta!

Zdeněk Haník
bývalý trenér volejbalové reprezentace a předseda České trenérské akademie ČOV

FOTO: HERBERT SLAVIK/COV

Hazard se životem, nebo pokora?

Od kluzáků přes motorovou akrobacii až po nadzvukovou stíhačku a naposledy ke krocení speciálu v Red Bull Air Race. **MARTIN ŠONKA** byl jako jeden z mála armádním stíhacím letcem s gripenem. Baví ho vlastně krocení všeho, co má motor, i na souši a na vodě. Většina sportovních fanoušků si ho ale vybaví především jako mistra světa v letecké formuli 1.

TEXT: ZDENĚK HANÍK
Odborná spolupráce: DAVID TOMÁNEK

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

V armádě jsou striktně dané postupy, „drilly“. Nicméně piloti jsou cvičeni, aby mimo jiné obstáli v boji, kde jsou podmínky velmi proměnlivé, tudíž se nabízí, že musí improvizovat, reagovat na vzniklou situaci a velice rychle se rozhodnout. Uvážíme-li, že mají pod zadkem stroj za miliardu, výcvik pilotů je také velice nákladný a každá větší chyba může stát lidské životy a ztrátu na majetku, lze předpokládat, že rozhodovacím procesům se ve výcviku věnuje velická pozornost.

Jak tyto procesy trénují a následně vyhodnocují? Přece jen je rozdíl, pokud udělá fatální chybu hokejový obránce, nebo stíhací/závodní pilot. Martin Šonka, šampion seriálu Red Bull Air Race 2018, mistr republiky a Evropy v akrobatickém létání, vám to poví.

Provozujete činnost, která se na první pohled jeví jako záležitost na hraně života a smrti. Je to tak?

„Jak to vnímám já, tak určitě není. Možná naopak. Je to šťastný život. Na-prosto mě naplňuje. Jsem odmalička soutěživý a je to pro mě to, co člověk potřebuje. Rozhodně to nevnímám jako

ohrožení. Uvědomuji si, a každý z nás, kdo něco takového dělá, že je to velice nebezpečné. Ale pokud je člověk dostatečně připravený a najde svoji hranu, je to velice bezpečná věc. Přestože se lítá velmi rychle nízko nad zemí a v akrobacii hlavou dolů, jsou to akce, které dělám denně. Člověku, který to vidí jednou za čas, se to může zdát šílené. Ale pro mě je to denní chleba a nic nenormálního na tom nevidím.“

Musíte procházet psychologickým školením nebo speciální psychologickou přípravou?

„Záleží, o čem se bavíme. V Red Bull Air Race ano. Tam výběr, kromě toho, jak člověk létá, probíhal i přes psychologa. A neustále, i při závodě, ale vlastně během celé kariéry, je tam psycholog, který vyhodnocuje, jak člověk létá a jak se chová. Dbá se na bezpečnost, která je důležitá, a od toho je tam odborník, který nás tiše pozoruje. Občas přijde prohodit pár slov a dá se říct, že se chová jako náš kamarád. Tohle je závod, kde si organizátor vybírá závodníky, není to jako v F1, kde si svoje závodníky hledají týmy. Zde je to organizátor, a tudíž psycholog byl jeden z lidí, který měl velmi vážné slovo v tom,

MARTIN ŠONKA

Narozen: 26. března 1978

Profese: letecký akrobat

Největší úspěchy: 1. místo v Red Bull Air Race (2018), 2. místo v Red Bull Air Race (2017)

Kariéra v Red Bull Air Race: 2010 – 14. místo (2 body), 2014 – 8. místo (18 bodů), 2015 – 4. místo (16 bodů), 2016 – 9. místo (25 bodů), 2017 – 2. místo (70 bodů), 2018 – 1. místo (80 bodů), 2019 – 3. místo (68 bodů)

Zajímavosti: Za 12 let kariéry vojenského pilota v Armádě České republiky měl možnost létat na letounech typu L-29 Delfín, L-39 Albatros a L-159 Alca. V roce 2012 se stal pilotem nadzvukového letounu JAS-39 Gripen.

jestli daný člověk může pokračovat v závodě, nebo ne.“

Zažil jste od něj nějakou psychologickou intervenci?

„Asi ne. Bavili jsme se mnohokrát a vždy bylo více či méně cítit, že potřebuje pro sebe nasát konkrétní informace. Nejvíc zasahoval při výběru lidí, kteří postupovali do hlavního závodu. Byli tam závodníci, kteří se kvůli jeho zásahu nedostali dále.“

Měl jste možnost znát kritéria jeho rozhodování?

„Nikdy jsem to neviděl černé na bílém. Asi šlo o to zjistit, jestli má závodník sklony k výbušnosti a jestli je ochoten jít za hranu bezpečnosti. Vždy když se přihodilo něco neobvyklého, co mělo spojitost s bezpečností, tak šel dotyčný na pohovor k psychologovi rozebírat celou záležitost.“

Výbušnost ve vaší branži není dobrá?

„Z pohledu psychologa asi ne. Čím klidnější člověk zůstává, i v kritických situacích, tím lépe. Ne v každé situaci je výbušnost asi žádoucí, protože létání je o obrovském citu, jak člověk cítí

letadlo. A jakmile má příliš rudo před očima a chce všechny porazit a s celým světem se porvat, to není dobrá cesta. Samozřejmě někde to tam je v každém z nás, ale pak musíte sednout do letadla, hlavu úplně uklidnit a letět ve stejném rozpoložení jako na tréninku. A to je nakonec to, co ve skutečnosti oddělí zrno od plev. Jak člověk dokáže být klidný, vždyť jste opravdu na hraně aerodynamických možností letadla i pravidel. Pravidla jsou určena tak, abychom se nedostávali na fyziologické hranice, které už člověk nezvládne. Je stanovená hranice 12G, a když chcete každému ukázat, že jste ze všech nejrychlejší, není problém tohle přetížení přetáhnout. Na páce je to pohyb o pár milimetrů víc, knipl je dlouhý půl metru - a jak to přetáhnete, jste venku ze závodu. Takže klid je strašně důležitý. Na druhou stranu bázeň nebo přílišný respekt ze soupeřů je také špatný, protože pak letíte moc opatrně, jste pomalý, rádiusy se zvětšují.“

Takže víc rozhoduje klid a koncentrace než bojovnost?

„Bojovnost je důležitá na zemi, při přípravě, při řešení tisíců problémů, i technických, že něco nejde v tréninku. Tady je bojovnost naprosto nutná, aby tomu člověk věnoval energii, čas a bohužel i peníze, protože je to drahý sport. Člověk sežene nějaký balík peněz na sezonu a buď je ochoten do toho všechno dát a bojovat o to být nejlepší, anebo si řekne: Ne, potřebuji, aby mi na konci sezony něco zbylo. Ale pak tam lítám jenom do počtu. Takže soutěživost a bojovnost tam musí být. Ačkoliv jsme skupina gentlemanů, každý chce vyhrát, každý chce být mistr světa. Tak se sledujeme a různě se popichujeme.“

Jestli tomu dobře rozumím, bojovnost na zemi ano, ale ve vzduchu ne?

„Bojovnost je potřeba vždycky, ale za letu jen jaksi na pozadí maximální možné koncentrace. Jakmile se zavře kabina, začíná nový příběh. Já to tak mám i třeba s nervozitou. Neříkám, že se to povede vždycky, ale funguje mi to tak, že když zavřu kabinu a začnu zapínat spínače, už v tom momentu se odříznu od světa. Od toho, co bylo doteď. Já se samo- →

INZERCE

**SLEDUJTE EXTRALIGU MUŽŮ
STOLNÍHO TENISU**

NOVĚ NA

**arena
sport**

NEBO TRADIČNĚ NA

PING-PONG TV

JIŽ OD

3. ZÁŘÍ!

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

zřejmě musím připravovat na let, ale když zavřu kabinu, spadne to ze mě a už jsem tam jenom já a letadlo. I v těch veledůležitých letech, kdy to opravdu byl poslední let sezony a měl rozhodnout o tom, jestli budu mistr světa, nebo nebudu.“

Umíte se vždycky odpojit?

„Někdy se mi sejdou okolností, hlavně v méně důležitých letech, kdy koncentrace nebyla taková a byl jsem nervózní. A bylo to hned. Výkon je totiž strašně o koordinaci pohybů: ruce, nohy, protože letadlo ovládá celé tělo. A jakmile jsem nervózní, ruce a nohy mi fungují nějak divně a letadlo neletí čistě a rychle, jak má.“

Máte před letem speciální rituály?

„Nemám. Mým rituálem je příprava. Mám své cviky, tělo musí být nastartované, aby dobře zvládalo přetížení. Důležitá je vysoká tepová frekvence. Být úplně v klidu, mít klidovou tepovku není úplně dobré. Když je přetížení 10 až 12G, odkrví se vám mozek. Srdce, které tluče rychle,

stíhá vypumpovat krev do mozku a lépe zvládá přetížení. Takže skáču přes švihadlo, dělám dřepy, kliky, rozehrívám se, na postřeh si s bráchou házíme dva nebo tři míčky. To je můj rituál, který si udělám hodinu před každým letem. Dvacet minut před letem už se jde, letadlo se musí zvažit, aby nemělo podváhu. Pokud má půl kilo pod váhu, přidají vám vteřinu penalizaci a ještě pět litrů benzínu. To je jako pokuta. Program před startem je hodně nabitý. Ještě hodinu a půl před letem odcházejí novináři. My jsme si vždycky stěžovali, že už na to nemáme náladu. Člověk už je přece jenom nervózní, že za chvíli letí, potřebuje se nachystat - a ještě tam jsou novináři. Ale tak je to prostě postavené, v jiných sportech je to také.“

A pak?

„Pokud zavřu kabinu a jsem nervózní, zkusím různé varianty. Od toho, že zavřu oči, začnu zhluboka dýchat a snažím se úplně vypnout a na nic nemyslet, zklidnit se. Chvilí takto dýchám, pak

otevřu oči a snažím se zklidnit do módu, kdy se pak můžou věci dít tak, jak je mám nadřilované. Záleží na tom, jestli se to povede, nebo nepovede. Někdy člověk zkouší dál. Zbývá přesně minuta, kdy nám povolí startovat, aby nikdo nepálil benzin delší dobu, protože opravdu každé kilo hraje roli. Potom už musíš popojíždět a pak už to jde ráz na ráz. Musíš hlídat letadlo, jestli vše funguje, jak má.“

Jaký druh nervozity prožíváte?

„Strach z toho, že nepoletím tak, jak si představuji, že prohrají. A já nerad prohrávám. Snažím se na to nemyslet, ale ne vždy to jde.“

Hokejový trenér Luděk Bukač tvrdil, že hráč ve hře myslí, jenom když má čas, a ten zpravidla nemá. Jede na autopilota, nemá čas myslet. Jak je to u vás?

„Je to takový automatický režim mozku. Jede na 200 procent, a jelikož se během zlomku vteřiny mění vstupní infor-

FOTO: HERBERT SLAVÍK/ČOV

KDYŽ VISÍTE NA VRTULI

Reálná situace. Letíte v akrobatickém speciálu těsně nad zemí, zatáhnete za knipl k sobě, přípusť (plyn) naplno. Čumák letadla se nasměruje přímo k nebi a vy letíte chvíli jako kosmonaut, když startuje s raketou do vesmíru. Po chvíli, sotva ve sto metrech nad zemí, zastavíte letadlo na místě stále motorem vzhůru a visíte na vrtuli jako vrtulník. Háček je v tom, že vám při tomto manévru, zrovna v okamžiku, kdy potřebujete výkon, vysadí motor. Máte pět sekund na to, než se setkáte s matičkou zemí v letadle, které padá sakra rychle.

Kdybychom tímto scénářem nechali projít na simulátoru obyčejné lidi, nepiloty, všichni by virtuálně zemřeli. Jen malé množství pilotů by tuto situaci vyřešilo tak, že by s letadlem přistáli a vystoupili po svých. Přeživší pilot by po odeznění účinku vyplaveného adrenalinu byl pravděpodobně hrdý, jak situaci vyřešil.

Existuje ovšem jeden pilot, který je i po úspěšném zvládnutí této situace mírně rozladěn, protože si po prudším zabrzdění poškodil vrtuli. Tím mužem je Martin Šonka. Možná že i díky této vlastnosti se stal mistrem světa.

mace – trajektorie, fouká jinak vítr nebo vyrazím z brány o 3 nebo 5 stupňů jinak, než jsem měl připraveno v hlavě, to znamená, že najednou letím po jiné trajektorii – musím na to reagovat. Jsou tam otočky o 180 stupňů, vertikální manévr. To je režim, kdy letíte skoro 400 km/h jedním směrem a za tři vteřiny letíte na opačnou stranu s přetížením 10 až 12G. Víte, při takovém manévru není problém táhnout 15G, ale vy smíte maximálně 12G.“

Proč?

„To jsou pravidla. Takže se musíte dostat na samou hranu, kterou povolují pravidla, tedy na 11,9. Ale ne na 12, to by znamenalo diskvalifikaci, 11,9 je optimální, protože se nejrychleji otočíte. A teď reagujete na různá troubítka, blikátka. Na začátku jedu na automat, ale ten musí dostat vstupní informace, protože těsně před tím, než zatáhnou za knipl, musím mít nějakou rychlost. A v každém kole je to jiné. V jednom nalétáváte určitou rychlostí, v druhém jste většinou pomalejší, takže ten samý pohyb už nezabezpečí stejné přetížení a tu samou otočku. Čili mozek dostane vstupní informace a pak jede na automat. Reagujete ve zlomcích sekundy, v průběhu minimálního času nemáte šanci reagovat na to, jestli to je moc, nebo málo. To je prostě škubnutí za knipl, které se musí zastavit na milimetr přesně. A do toho, jak ta géčka letí nahoru, to tam troubí a bliká. Automaticky reagují na to, že blikají diody, ale musím koukat ven z kabiny, kam letím. Periferně vnímám, že se mi tam něco rozsvítí...“

Je známo, že periferní vidění je sice méně přesné, ale je rychlejší, protože

v něm úřadují nevědomé procesy.

Dokážete posoudit, jestli děláte věci vědomě, nebo podvědomě?

„Nedokážu. Já si myslím, že je to vědomé, ale když vás poslouchám, tak možná podvědomé. Já to беру tak, že neustále vyhodnocuji polohu letadla, co musím udělat, abych se vrátil na správnou polohu, abych bránu proletěl v optimálním úhlu, abych z ní i vyletěl ve správném úhlu, protože to ovlivní nálet do další brány. To je neustálé kalkulování. Co je podvědomé, a tím jsem si jist, je to, co dělám s kniplem.“

Pohyb rukou je automatický?

„Ano. Já nepřemýšlím, jestli teď mám pohnout sem, nebo tam. To jde samo. Víím, kam potřebuji nasměrovat letadlo, a tělo ten pohyb udělá. Tedy automaticky.“

Jak se tenhle automat zrodil?

„Už nějaký pátek létám a člověk se k tomu dostane relativně brzy. Každý pilot, který umí létat s letadlem, by se měl dostat do fáze, kdy nemusí přemýšlet nad tím, co dělá. Pouze ví, co potřebuje udělat s letadlem, a ruce a nohy to udělají automaticky. Je pravda, že jsem na sobě pozoroval, jak jsem se zlepšil rok od roku. Myslím čistotu letu a rychlost reakcí. Aby se letadlo dostalo do čistého letu, kdy ani chvíli neletíte ani kousek stranou. To jsou opravdu malinkaté zásahy a každý manévr rozhazuje tuto rovnováhu. Stačí, že vychýlíte křídýlka, letadlo na to reaguje několika různými způsoby a vy je neustále musíte korigovat dalšími zásahy. Cítím, že se kalibrace lepší každou sezonu. Na začátku jsem býval hodně nervózní, ale tím, jak jsem se vyzávodil, to najednou všechno do sebe zapadlo. Trvalo to roky.“ →

1997

V tomto roce zahájil v Brně na Vojenské akademii obor pilot bojového letounu, o čtyři roky později tam složil bakalářskou zkoušku.

Takže základní mechanika pohybu se osvojí relativně brzy. Ale dál?

„Ano, základní mechanika pohybu brzy. Pokud vás vezmou do takového závodu, samozřejmě musíte být schopni létat bezpečně rychle nízko nad zemí. No, ale letět nejrychleji ze všech je úplně jiný level, úplně jiný příběh.“

Závodíte pro Red Bull. Jeho filozofie je posouvat hranice lidských možností?

„Red Bull teď vstupuje do mnoha segmentů. Ze začátku to byly hodně adrenalinové sporty, freestyle motokros a podobně. Sportovci pak sami sebe nutí jít dál a dál, posouvat hranice možností a často dělat i nebezpečnější věci. Párkrát se stalo, že si ublížili. Red Bull samozřejmě sleduje úspěchy svých sportovců, ale občas se stane, že je musí také krotit. Každý projekt musí schválit, a pokud je to nebezpečné, zamítnou to. Nemyslím si, že by se chtěli ztotožňovat s tím, že budou hrát na hraně života a smrti. Víím, o čem mluvím, také jsem měl vymyšlený projekt, ale v Red Bullu usoudili, že je to moc nebezpečné, i když já jsem si to nemyslel, a zamítli to.“

Plavci mají cit pro vodu, vy máte cit pro letadlo?

„Ano. Piloti získávají cit pro letadlo a také pro jeho energii. Nejkratší trajektorie není vždycky nejrychlejší. V některé zatáčce třeba letadlo neotočíte úmyslně nejrychleji, protože na konci zatáčky byste ztratili energii letadla. Takže do toho patří cítit letadlo a někdy ho nechat letět. I když někde úmyslně ztratím desetinku nebo dvě, udělám to proto, abych nechal letadlu energii, a následně ji získám. To je hra s energií.“

Za jak dlouho se dá tenhle fajnový cit pro letadlo ztratit?

„Úplně ho, doufám, ztratit nejde. Je to jak s ježděním na kole. Část, kterou potřebujete pro špičkový výkon, v řádu týdnů stoprocentně a dnů asi také. Pokud se bavíme o posledním ladění formy, to jsou určitě jednotky dnů, kdy v tom člověk nesedí a chce podat maximální výkon, tam je to znát.“

Trénujete speciálně rozhodovací procesy?

„Nemyslím, že bych na to měl postup nebo systém. V mém případě se to určitě rozvíjelo samotným létáním a závody. Jak jsem získával zkušenosti. A samozřejmě celou kariérou. Létám celý život, byl jsem vojenský pilot, tak to je hodně podobné. Pořád mění se situace, na kterou člověk musí reagovat. Tato průprava pro mě byla nejdůležitější.“

Psychika se formuje praxí a zkušenostmi?

„Asi. Já žádný specifický rozvoj psychických procesů nemám. Možná jsem to proti ostatním podcenil. Nikdy jsem systematicky a dlouhodobě nepracoval s mentálním koučem. Byl jsem k tomu ze začátku dost skeptický, říkal jsem si, že přečtu znám sám sebe nejlépe. Ale pak jsem pochopil, že je to možná důležité. Někteří kolegové měli mentálního kouče přímo v týmu a jezdil s nimi po závodech.“

No jo, ale mistři světa nejsou...

„No, nejsou.“

Hlídá si armáda rozvoj rozhodovacích procesů svých pilotů?

„Vojenská kariéra byla výborná průprava, určitě i létání závodní akrobacie a exhibice, kdy člověk létá až na zem v malé výšce. Tam pilot musí být extrémně soustředěný a opatrný. Pokud se letadlo v malé výšce zachová jinak, musím reagovat. V tak malé výšce už to může být otázka toho, jestli si nenabiju nos. Takže to je rozhodování. To se v armádě učí také, ale ani tam není systém, který by to pravidelně rozvíjel. Chodí se na pravidelná vyšetření k psychologovi jednou za rok, ale pak je to na instruktorech a na vedení pilota, který se cvičí. Pracuje se na simulátoru, kde snadno navodí situace, které jsou v reálném letadle neřešitelné. Nebo řešitelné jedinou věcí: že se z toho vystřelíte. Ale tam se zkoumá, jak člověk reaguje. Na každou situaci jsou předepsané postupy a instruktoři to tam různě míchají a sledují reakce. Je kladen velký důraz na to, aby se pilot rozhodl správně a řešil tu situaci dobře. Aby správně analyzoval, co je špatně a co správně. Takže vlastně ano, takový trénink v armádě je. Ale nevím, jak by se rozhodování cvičilo bez praxe...“

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

Kupole pravoslavných chrámů v Kazani, mrakodrapy v Abú Zabí nebo motoristický okruh Fort Worth v Texasu. Takové byly kulisy seriálu Red Bull Air Race, který po loňské sezoně hlavní sponzor ukončil.

„PILOT SI MUSÍ UVĚDOMOVAT, ŽE NESNĚDL VŠECHNU MOUDROST SVĚTA, NEUMÍ VŠECHNO, MUSÍ SE POŘÁD UČIT. TOTO MU ZABEZPEČÍ, ŽE TO PŘEŽIJE A ŽE SE BUDE ZLEPŠOVAT.“

Proto se na to ptám. Zajímá mě, zda lze rozhodovací procesy trénovat odděleně od akce rukama a nohama?

„Rozumím. Jediné oddělené prověřování, třídní, bylo v ústavu leteckého zdravotnictví v Praze. Uchazeči, o kterých se rozhoduje, jestli je vůbec pustí k přijímačkám, v rámci psycho vyšetření absolvovali takzvaný kombajn. To je sedačka, kde má člověk před sebou tři tlačítka, tři pedály a tři tabule - a v každé se rozsvěcuje sluk světýlek. Do toho nám dali sluchátka a píпали. Třeba dvanáctkrát za sebou píplí a my jsme to museli k tomu všemu ještě počítat. Tím zkoumali, jestli umíme dělat víc věcí najednou a jaké je naše motorické IQ.“

Jakou výbavu musí mít pilot pro takové soutěže?

„Podle mě musí mít obrovskou pokoru. Musí si uvědomovat, že to opravdu může být nebezpečné. Je to směs vlastností, ale rozhodně nefunguje hrr nebo cowboy styl. To je vždycky špatně a vede to k nebezpečným následkům. Aby létal bezpečně, musí si uvědomovat, že nesnědl všechnu moudrost světa, neumí všechno, musí se pořád učit. Toto mu zabezpečí, že to přežije a že se bude zlepšovat. Musí být soutěživý. Pokud není, tak nemá motor, který ho někam žene. Musí se chtít vzdělávat, chtít o tom vědět všechno, o aerodynamice, o letadle, což mu pomůže, když se něco stane a musí řešit problém. Aby ho mohl správně analyzovat a řešit, musí znát letadlo, vědět, co, kde a jak funguje v motoru, a co, jaký zvuk, který se objeví, signalizuje závadu. Málo platné, je

to letectví a zodpovědnost nejen za sebe, ale i za lidi, kteří ho sledují, ty tisíce a statisíce lidí, je obrovská. Kdyby vletělo letadlo mezi lidi, je to strašlivý průšvih. Aby se to nestalo, musí tam být jiné vlastnosti, zodpovědnost, která u ostatních sportů není tolik potřeba. Tam často může člověk ohrozit tak akorát sebe nebo spoluhráče, ale letadlo je jiný nástroj.“

Jak probíhá příprava na závod?

„Když se dařilo předtím a šly tréninky, je to psychický stav jedna báseň. Sebevědomí, klid. Ale když to nešlo a nevím proč, je samozřejmě sebevědomí na nule. Jednou jsem v Rusku zaletěl neoptimálněji v prvním tréninku. Pak jsem se chtěl zlepšovat a začal kazit. V kvalifikaci v sobotu před závodem jsme byli poslední nebo předposlední. Měli jsme tam simulátor a nemoh- →

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

li jsme na to přijít. Tak jsme se rozhodli, že všechno změním a poletím to jinak. Že se vlastně vrátím k tomu původnímu letu. A závod jsme vyhráli. Ale to byla skoro náhoda, že jsme se správně rozhodli ve správný okamžik, protože předtím ani potom náhlá změna nefungovala.“

Když říkáte my, je tam řada lidí, kterým věříte, nebo věříte hlavně sám sobě?

„Jasně. Celý závodní tým, včetně mě pět lidí, je spolu už několik sezon. Úplně od začátku je se mnou jen brácha, ostatní se pak nabalovali. Tým, jak je teď sestaven, funguje velice dobře a já si samozřejmě uvědomuji, že jsem ta třešnička na dortu. Ale ti lidé pode mnou připravují letadlo, starají se mi o denní program a snaží se mě uchránit od věcí, které mě mohou rozhodit.“

To jsou jaké?

„Třeba novináři v nesprávný čas. A to všechno se musí poskládat. Oni mě znají, poznají na mně, když jsem nervózní. Já

jim to samozřejmě sám od sebe nikdy neřeknu, spíše si řeším věci v sobě. Ale oni to umí číst a vždy tomu upraví chování týmu. Vědí, kdy mě mají nechat samotného a kdy mají přijít a nějak mě rozptýlit. Všechno do sebe zapadá. A pak přijdou situace, kdy to ta třešnička na dortu, což jsem já, všechno zúročí a je z toho dobrý výsledek. Anebo to taky třešnička na dortu totálně pokazí.“

To zní poněkud rajscky.

„Jistě, nastávají i situace, kdy si třeba myslím, že jsem podal maximum. Ale přijde do toho technická závada nebo třeba někdo něco zanedbal po technické stránce. Tím vším jsme si prošli a teď to nemusíme řešit.“

Ale jste šéf týmu a máte poslední slovo, nebo ne?

„Já jsem šéf, což je vlastně neobvyklé, že závodník je manažerem, rozhoduje o penězích a platí svoje členy týmu. Ve formuli 1 jsou piloti, říkám jim řidi-

či, protože nelétají. Ale tam se závodník stará pouze o to, a je to správně, aby zajel co nejrychleji. Všechny věci okolo, jako například sponzory, nemá vůbec co řešit. O to více nás to všechno, čím jsme si prošli, stmelilo a o to je náš tým silnější. Takže vždycky říkám my. To není moje výhra. Kdyby mi dobře nenachystali letadlo a nepostarali se o všechno okolo, tak se můžu rozkrájet, a nevyhrají.“

Kdo vám do toho může kecat?

„Záleží na tom, v jakém jsem rozpoložení. Jsou chvíle, kdy jsem v pohodě, tak všichni, a jsou chvíle, kdy nikdo. Ať si říkají, co chtějí, ale udělám si to po svém. Kromě těchto extrémních případů každý z týmu, což je brácha – týmový koordinátor, Ivan Krákora, který má na starosti média, americký technik Lance Winter a Petr Františ, také mechanik a taktik, má na starosti simulátor a všechno, co je digitální. Všichni se mohou vyjádřit a já si z toho vezmu to, co uznám za vhodné.“

„NEMOHL BYCH SI SEDNOUT DO LETADLA, VE KTERÉM SE MĚSÍC VRTALI MECHANICI A ŘEKLI BY MI: JE TO DOBRÉ, LEŤ. KDYŽ SI SEDÁM, TO JE VZTAH JAKO S MILENKOU.“

Chtěl byste být v roli pouhého pilota jako ten řidič formule, který komunikuje s týmem, ale o ostatní se nemusí starat?

„Záleží na tom... Máme osm závodů za rok, oni jich mají dvacet. Když vezmu množství přípravy na každý závod, on opravdu nemá čas věnovat se něčemu dalšímu. Já ten čas mám. Zvykl jsem si na tento režim a nevádí mi. Ale myslím si, že ze sportovního hlediska je lepší, aby se sportovec mohl soustředit pouze na výkon. Samozřejmě to není černobílé. Strašně rád se podílím na vývoji letadla. Zajímá mě technika, potřebuji vědět o každém šroubku, který se tam dává a proč se tam dává. To mě baví. A baví mě i vývoj letadla, takže od toho bych se odříznout nechtěl. Sa-

mozřejmě něco jiného jsou novináři a sponzoři. Jezdit po jednáních a domlouvat něco, to už nechci a je mi to nepříjemné. Já přece nemůžu jít na jednání a mluvit, že mám cenu takovou a takovou.“

Když vás ale poslouchám, tak vám ta role v zásadě sedí. Kdo ví, jestli byste byl mistr světa, kdybyste byl jenom pilot...

„To je zajímavá otázka. Určitě nějakou část, minimálně technické věci, bych si musel nechat. Mám rád letadla, se kterými létám, mám k nim vztah. Když si sedám, to je vztah jako s milenkou. Nemohl bych si sednout do letadla, ve kterém se měsíc vrtali mechanici a řekli by mi: Je to dobré, leť. To je pro mě nepředstavitelné, nevědět, co se tam dělo.“

Když děláte chlapácký sport, jak se vám tyto věci propisují do života? Jaký jste pilot a jaký jste v soukromí?

„To nevím, musel byste dát tu otázku někomu jinému. Ale myslím si, že je létání velké plus do života. Tím, jak člověk pracuje s periferním viděním, rychlost reakcí, to myslím technicky. A co se osobnosti týče, z létání jsem si přinesl, že člověk musí zůstat nohama na zemi. Nesmíte si myslet, že jste mistr světa a že se nic nemůže pokazit, protože pak může přijít hrozná facka. Být nachystaný na to, že něco pokazím já sám, to mě několikrát v létání zachránilo. A v civilním životě to funguje stejně.“

Jste ale taky partner, kamarád, kluk v hospodě. Co se vám tam promítne?

„Partner jsem excelentní. (smích) Mám obrovské štěstí na partnerku, je bývalá veslařka a ví, co je nutné obětovat a jaký život sportovce je. V tom mám velké štěstí, že mám takovou podporu. A díky tomu mám šanci se tomu věnovat. Například není problém, když musím trénovat, že se jde na letiště, bydlíme v pronajatém pokojíku a strávíme →

INZERCE

Dialogy online Talent a rodič

TÉMATA

Dialogy I

- › Co je to talent?
- › Hodnoty
- › Talent a škola

Dialogy II

- › Raná specializace
- › Každý věk má svoje výzvy!
- › Multisport a pohybová gramotnost

Dialogy III

- › Výsledky vs výchova
- › Vztah hráč-trenér-rodič

LEKTOŘI

Zdeněk Haník

Michal Barda

Michal Ježdík

Záznam Dialogů naleznete na treneri.olympic.cz

tam letní dovolenou s partnerkou a třemi dětmi.“

Jste dominantní, nebo šéfuje žena?

„Určitě si nemyslím, že musí být nutně po mém, ale asi potřebuji být šéfem i doma. Partnerka to se mnou umí, abych se cítil být šéfem, a umí si to udělat po svém. V tomto si vyhovujeme a rozumíme. Toto se asi do civilu přenáší. Nemyslím si, že bych to přeháněl, ale trochu šéf asi jsem.“

Kdo se o vás bojí?

„Nevím. Určitě partnerka, i když už je otrlá, viděla mě dělat různé věci. Rodiče samozřejmě. Kdo mě zná, ví, že jsem zodpovědný, a i když to vypadá nebezpečně, je to vlastně bezpečné. Tito nejbližší lidé určitě. Ale já se je snažím utvrzovat, že se bát nemusí a že to mám pod kontrolou.“

Kdy jste v sobě objevil druh talentu pro tuto činnost?

„Asi si nevybavím konkrétní moment, ale měl jsem obrovskou výhodu, že mě to hrozně bavilo. Ta profesní cesta skrz armádu byla vlastně naplněním dětského snu. Už na začátku základky jsem to měl jasné: popelář, kosmonaut nebo pilot. A od šesti let už tam byly nějaké ty modýlky letadel. Asi od toho věku můžu říct, že to začalo.“

Byla to posedlost?

„Nikdy jsem nad tím nepřemýšlel, ale když pořád doma lepíte modely nebo jste stále na letišti, asi to posedlost je. Ale tehdy jsem si ji neuvědomoval. Ale dál už jsem cítil, že jsem na toto pacient. Nedovedu si představit, že bych dělal něco jiného. Jako záložní variantu jsem měl sport. Byl jsem rok na FTVS, baví mě trápit tělesnou schránku a sport je nádherný. Jednou jsem měl rozhovor a paní redaktorka se mě zeptala, proč jsem odešel z armády a začal dělat něco tak povrchního, jako je sport. To mě nadzvedlo a spustil jsem filozofickou o tom, jakou úlohu má sport, jakým způsobem formuje děti a mládež, že je to naučí, že bez práce nejsou koláče. Ale zpět k létání. Jak jsem stárnul, tak mě to nepouštělo, naopak se to prohlubovalo. V sedmnácti jsem poprvé letěl letadlem, v Táboře jsem se nechal svést v motorizovaném kluzáku. Pořád jsem chtěl být pilot, přitom se mi dělalo špatně v autě, zvracel jsem na řetízkači... Pak mě to pustilo. A jak jsem letěl poprvé v tom kluzáku, tak jsem věděl, že nechci dělat nic jiného než toto.“

FOTO: HERBERT SLAVÍK/ČOV

„NIKDY JSEM NAD TÍM NEPŘEMÝŠLEL, ALE KDYŽ POŘÁD DOMA LEPÍTE MODELKY NEBO JSTE STÁLE NA LETIŠTI, ASI TO POSEDLOST JE.“

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

Projevilo se to na škole? Že jste měl v hlavě létání a poškodilo to vaše nasazení ve výuce?

„To ani ne. Vždy jsem procházel školu, aniž bych se na to musel učit. Neměl jsem extra dobré známky, ale stačilo to na to, abych mohl pohodlně procházet. Takže jsem byl pořád venku, dělal jsem nejdřív gymnastiku, ninjutsu, pak karate. Pořád jsem někde byl, jenom jsem se neučil do školy.“

Když se dívám na vaše bicepsy, jak často jste v posilovně?

„Teď skoro vůbec. Moje normální váha byla 92 kilo, měl jsem větší sílu, svaly. Jsem vysoký a těžký, a to je v letadle handicap. Vyndali jsme všechno, co nemusí být v letadle, a pořád jsme se nebyli schopni dostat na váhu danou pravidly. Tam je opravdu každé kilo desetina vteřiny dolů. Takže 10 kilo je vteřina ztráty na trati. Je to kvůli tomu, že odstředivou silou je z 10 kil metrů, který vás táhne

6

Šest závodů vyhrál v seriálu Red Bull Air Race, jednou slavil celkový triumf.

Co byste vzkázal českým trenérům a sportovcům?

„Pokud pracuji s mládeží, tak aby to dělali tak, aby děti měly šanci si sport zamilovat. Moje děti dělají gymnastiku, já ji dělal také, a je to úžasný sport a průprava pro cokoliv. Je to dřina, ale trenéři mají v rukách obrovskou moc. Vidím tam trochu rozdíl: trenér, který bude dobře pracovat se starším dítětem, může být přísný, protože dítě už to má v hlavě srovnané. Ale u těch nejmladších, kteří si teprve musí vybudovat vztah ke sportu, zkrátka, že to mají rádi, tam je to pro trenéry obrovská výzva, aby jim tu cestu připravili. Ať dělají, co je baví, a dělají to nejlépe, jak umí. Ať se ženou za nejlepšími výkony, ale ne tak, aby si to sobě i svěřencům zošklivili. Kdo k tomu má předpoklady, ať ho nechají vyniknout, abychom měli vzory pro další generace. A ať u toho vydrží, protože v dnešní době to je složité. Vidím to na gymnastice, a v létání je to podobné. Trenéři, kteří už za mě byli trenéři, to dělají pořád. A těch nervů a času, co tomu věnují a dělají to za nic... Musím před nimi smeknout. Pro mě je úplně nemyšlitelné, že tyto funkce nejsou dobře placené, neměli by to dělat lidi, co k tomu nemají vztah a budou to dělat jen pro ty peníze. Taky je jasné, že spousta schopných lidí, kteří by se tomu chtěli věnovat, nemohou, protože nemají čas a potřebují chodit do práce. To je ale spíše vzkaz těm nahoru, aby tohle změnili. Prostě dělejme, co nás baví, a dělejme to tak, abychom ke sportu dokázali přilákat co nejvíce mladých lidí. Aby měli také šanci poznat, jak je sport nádherný.“ □

jinam. Takže jsem musel shodit. Dostal jsem se na 82 kilo a přestal chodit do posilovny. Dřív jsem dělal gymnastiku, rád jsem cvičil na hrazdě. Poslední rok nebo dva jsem dělal posilovnu jenom trošku, zato více cvičení s vlastní vahou, běhání a plavání, aby svalů ubylo a byl jsem lehčí.“

Zajímala by mě otázka talentu. Jsou tenisté, kteří jsou obdařeni citem pro míč, a pak jsou jiní, kteří jsou vydřeni. Jak to je u vás?

„Hrozně věřím právě na tu píli. Nedělám si iluzi, že talent je všechno. Viděl jsem spoustu talentovaných lidí, kteří to neměli v hlavě nastartované tak, aby to mohli zúročit. Slyšel jsem o sobě, že to mám od Boha a že mi to jde samo.

Samozřejmě, talent člověk musí mít: vnímat letadlo, co se s ním děje, vnímat prostor. Ale za sebe můžu říct, že z mého družstva, které závodilo, jsem zbyl sám. Všichni odešli, zůstal jsem jediný. Měl jsem talent, to je pravda. Ale tamti kluci ho měli také a také mohli být tady. Ale nevydrželi. Třeba trénink akrobacie hrozně bolí. Na Air Race jsem sedl do letadla a létal stovky a stovky vertikálních otoček, abych se to naučil a dostal to do svalové paměti, ve všech možných rychlostech. Naučil jsem se vyhodnocovat všechna blikátka a signály. To není talent. Je to tvrdá práce, jako je to ve všem.“

A není toto vše také druh talentu?

„Možná. Asi ano. Talent chtějí se trápit.

INZERCE

**Cesta k úspěchu vede
přes trvalé hodnoty
a fair play.**

FOSFA
Life Science

GENERÁLNÍ PARTNER
ČESKÉHO OLYMPIJSKÉHO TÝMU
2020 - 2024

SLAVOMÍR LENER

- po boku Ivana Hlinky trenér hokejových olympijských vítězů v Naganu 1998
- v NHL působil šest sezon jako asistent Calgary Flames a Florida Panthers, kouč reprezentačního A-týmu i U20, Sparty, Düsseldorfu, Luley a Linköpingu, kde odkoučoval přes 1000 utkání (2x zlato a 4x bronz)
- působil jako šéftrenér svazu a manažer reprezentace (1x stříbro, 2x bronz)

Fenomén Ralph Krueger

Vítám vás u nové rubriky, v níž plánuju přinášet novinky a události, které jsou spojeny se zámořským hokejem. Začínám s představením neobyčejné trenérské cesty Ralpha Kruegera, který se v 60 letech vrátil od Premier League k hokeji a rovnou do NHL, v roli hlavního kouče Buffalo Sabres.

Narodil se v Kanadě, ale většinu hráčské i trenérské kariéry strávil v Evropě. Hrál německou bundesligu, s trénováním začal v rakouském Feldkirchu a později vedl národní tým Švýcarska, mimo jiné na třech olympiádách. Do NHL se prosadil jako associate coach v Edmontonu v roce 2010 a hlavním koučem se stal tamtéž na jednu sezonu v roce 2012. V anglické Premier League pracoval jako sportovní ředitel Southamptonu. Odtud se vrátil do NHL v roli head coacha Buffalo Sabres. Je výtečným, uznávaným a žádaným speakerem, účastnil se mnoha velkých seminářů a sepsal bestseller „Teamlife - Beyond Setbacks to Success“ (volně přeloženo „Týmový život – od dílčích proher k úspěchu“).

ADVERSITA, NEPŘÍZEŇ

Vítězové se rodí v těžkých podmínkách, kdy je před vámi nepřekonatelná hora, neprostupná zeď, takže nevíte, jak na to. Je to ale přesně to, co potřebujete, v hokeji konkrétně třeba ustát 15 porážek v řadě. „Po takových sériích neúspěchů se má filozofie ještě upevnila. Například po neúspěších národního týmu jsme přišli vždy s něčím novým, náročnějším. Překopali jsme rytmus přípravy, zavedli nové fitness programy, kladli na sebe i všechny kolem vyšší nároky.“

OSOBNÍ FILOZOFIE

„Každý den se snažím naučit něčemu novému, růst, rozvíjet se.“

Po skončení hráčské kariéry zjistil, že pozici trenéra miluje víc než tu hráčskou. Začal svou cestu hledáním principů, které dají týmu šanci vyhrát.

„Prvořadým úkolem bylo a je vždy, aby hráči a tým dosáhli svého potenciálu. Hledáme ho v tréninku, v zápase, v meetingu jeden na jednoho, v týmovém meetingu. Vyhráli jsme ligu, nebo skončili uprostřed, anebo dokonce až u dna tabulky - musíte se ptát: Dosáhli jsme svého potenciálu? Zůstaňte co nejdéle u jednoho týmu, vtiskněte mu svůj rukopis. Neskákejte od jednoho týmu ke druhému, buďte si jisti, že už máte na další level: buď vyšší liga, nebo posun z asistenta na hlavního trenéra. Trénování je celoživotní cesta, takže nikam nespěchejte.“

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

Ralph Krueger a jeho bilance s Buffalo Sabres v uplynulé sezoně: 69 zápasů, 22 výher v základní době, 8 v prodloužení a 13. místo ve Východní konferenci

NHL, ZAČÁTKY

„Pamatuji si, jak těžké bylo přijít z Evropy do Severní Ameriky a s vědomím, že jen pár koučů to dokázalo v posledních desetiletích. Velkou výzvou bylo poprvé promluvit jako asistent trenéra před hráči NHL v kabině Edmonton Oilers a být při tom v pohodě.“ To se ale musí zažít a vyzkoušet si to na vlastní kůži.

PREMIER LEAGUE, FOTBAL

„V Southamptonu jsem působil šest let jako chairman a umožnilo mi to rozšířit si obzor. Po této zkušenosti jsem se začal na hokej dívat z jiného úhlu. Všem doporučuji sledovat další sporty, jak trénují, jakou mají metodiku, jakým stylem hrají. Inspirativní byl off-ice trénink a z herních dovedností jsem se hodně naučil o hře v trojúhelnících a jejich síle, což považuji za velmi aplikovatelné v ledním hokeji.“

Ralph Krueger doposud hovořil o potenciálu, možných schopnostech jedince a týmu. Nabízí 5 klíčových bodů, které mohou v konečném součtu udělat velký rozdíl ve výkonnosti: →

INZERCE

T-MOBILE
OLYMPIJSKÝ
BĚH

START
16/09/2020
PO CELÉ ČR

OFICIÁLNÍ PARTNER
ČESKÉHO OLYMPIJSKÉHO TÝMU
2013 - 2020

WWW.OLYMPIJSKYBEH.CZ

1. Způsob tvého myšlení a vytváření týmové kultury

Důležité je ustanovit pozitivní kulturu prostředí, do kterého každodenně vstupuješ. Znamená to úsměvy? Pohoda? Šťastný má kliku? Ne. Pozitivní myšlení je směřování k řešení, k lepší situaci. Rovněž to, že nemáš obavy z nesnází, z problémů. „Například po porážce v NHL nekřičím, nevyhrožuji, nedělám závěry. Nechávám hráče v kabině samotné, ať si to třeba vyřkají. Nechám je vyspat a druhý den si všichni díváme do očí, jsme přímí a otevření a řekneme si, co zlepšit, na čem zapracujeme. Uvědomíme si, co se včera stalo, a směřujeme kupředu. Co nejrychleji. Celý tým se musí hýbat vpřed s novými impulsy. Nesmíme být zaklesnuti v minulosti s negativním myšlením. Hovoříme o vítězství, co je v reálu dosahování svých potenciálů, schopností. To je to, co dělá vítěze vítězi. Vyvoláváme pozitivní akce, a to velmi pravidelně. Hráči to berou a ztotožní se s tím. A to je jedna z nejdůležitějších dovedností k překonání nesnází.“

2. Lídr, týmový hráč

Co to obnáší? Jakou oběť hráč přináší? Vytváříme prostředí, kde se individualita může rozvíjet?

„Lze si představit, že v jakékoliv skupině - v rodině, mezi kamarády, v hobby mančaftech nebo v profesionálním týmu - existují určitá očekávání. Jestliže cítíte negativní energii, existuje pro to jediný důvod: je to proto, že tvá očekávání a očekávání druhého nebo druhých nejsou jasně vyčtená a daná. Jestliže očekávání nejsou transparentní a srozumitelná pro všechny, opouštíte místnost s negativním pocitem a energií. Ze strany trenéra je potřeba excelentní komunikace. Správný lídr investuje čas do hovorů a pohovorů s jednotlivci i s týmem. Cíle a očekávání musíme neustále oživovat a obnovovat. Jakmile tým sjede z cesty, musíme bezodkladně znovu nastolit směr. Rychle, přímo, otevřeně. Když panuje v kabině nepochopení, vzniká mnoho otázek, tak nelze dosáhnout možného potenciálu. Je to o zápalu pro věc, o pochopení, kdo jsme a co chceme.“

Silný týmový hráč pracuje pro ostatní. Jsme lidské bytosti, občas vypadneme z role, pozapomeneme, co je důležité. „Ptám se hráčů, když vkročím do kabiny: Co je nejlepší pro tým? Stejně tak se zeptám, když přijdu domů nebo se setkám s kamarády: Co chcete dělat, co je pro vás nejlepší? Fungovat jako týmový hráč, musíte přepnout mozek a ujasnit si,

co je nejlepší pro vás jako trenéra a co pro tým. Hráči rychle zjistí a uznají, když obětujete své ego ve prospěch skupiny. Ať jste hráč nebo trenér.

Příklad z praxe. Jasný týmový úkol - všichni pracují stejně usilovně dopředu i dozadu. Pokud se hráč nevrací tak, jak má, neplní týmová očekávání a cíle, ovládá ho jeho ego. Chce být viděn, ukázat se s pukem. Jak zareaguješ jako kouč, jaká disciplinární opatření použiješ a hlavně: jak udržíš ostatní hráče, aby dál pracovali pro tým? Náš trenérský tým v Buffalu využívá stupnici od 1 do 10. Jedna je ego hra, deset je perfektní týmový výkon. Ego hráč ztrácí puky na útočné modré čáře, nesmyslně se snaží obejít hráče soupeře v situaci 1 na 1, i když je posledním hráčem, fauluje v útočném pásmu, nevrací se. Týmový hráč blokuje střely, vrací se včas do pozic, obsazuje nebezpečné hráče před vlastní brankou, cloní před brankou soupeře, jde do těla při forčekingu, 'žije' na střídačce a dělá spoustu dalších detailů, které nejsou na první pohled vidět. Jako tým se snažíme přiblížit k číslu 10. Nikdy se tam sice nedostaneme, perfektní hra přece neexistuje, ale přibližujeme se, jak to jde. Každý zápas vyhodnocujeme a pojmenujeme to, co musíme zlepšit, abychom byli zase o něco lepší tým. Když hráči hrají pro tým, dříve nebo později se jim to vrátí, cena hráčů ve vítězném týmu roste.“

3. Cíl cesty

Hráči potřebují znát destinaci, tým potřebuje destinaci. Obtížný cíl, meta, vize, sen. Něco, co není snadno dosažitelné, téměř nemožné, něco, na čem musíme extra tvrdě pracovat. „Měj na mysli, abys reálné cíle v určitém časovém horizontu určil a vysvětlil. Jakmile však dosáhneme určité, postupné mety, ihned nastolíme další. Nesmíme se uspokojit, propadnout se zpět.“

4. Akce, konání, činy

Přirozeně obdivujeme vzory. Herce, sportovce, rodiče, ne však pro jejich pozici a jméno, ale pro jejich aktivity a činy. „V NHL máme jasně dáno, jaké akce očekáváme. Od hráče, od týmu. Hodnoty, které nás ženou vpřed. Pravidla a nařízení. Zásaditosti jako disciplína a respekt. Obětování se pro tým, odříkání, bolest. Na cestě k mistrovství budou překážky, porážky, kroky zpět. Zde vyvstává role lídrů, kteří musí hnát ostatní vpřed, být příkladní. Do této kategorie patří i chuť se stále učit, snaha být lepší, nehledě na pozici, zkušenosti a věk.“

5. Tento moment, tento den

„Pronikni, vžij se do této chvíle, tento okamžik, situace, krok, rozhodnutí je tvůj život, tvá šance. Využij toho, buď připraven k akci, užij si to. Soustřeď se, nenech se rušit okolím, speciálně v době mobilů, počítačů, množství přátel a rádoby přátel, rodiny, spoluhráčů i managementu.“

Vše dohromady je velké rozptýlení, odvádění od pozornosti, soustředění se na výkon. Když jsi v posilovně, proživej cvik, jako by byl tvůj poslední. Stejně tak na ledě, každý trénink, každé cvičení absolvuj tak, jako by bylo jediné v tvém životě. Když hraješ, dej maximum do každého střídání, využij každou šanci.

Dobrý kouč dokáže hráče přesvědčit, že každý moment je důležitý, že není příště, akce je právě teď!

□

CZ BASKETBALL

CZ.BASKETBALL

MBAL YBAL MRULES YRULES

HOME
CREDIT

Kooperativa
VIENNA INSURANCE GROUP

 SKUPINA ČEZ

HYUNDAI

 Tipsport

čeps

molten
For the real game

Glazek

GPS |

 MONDO
SPORTOVNI POKRYCHU A VYBRVENI

Česká televize

DNES

iDNES.cz

 Radiožurnál
Český rozhlas

 BIG
MEDIA

Deset let koncepce Jak vznikala a

českého fotbalu: co dál?

Fotbalová veřejnost jeho jméno nezná tolik jako jiné zavedené osobnosti. Navzdory tomu je **ANTONÍN PLACHÝ** jednou z nejlivnějších postav českého fotbalu posledních deseti let. Je jedním z hlavních tvůrců zdejší fotbalové koncepce, která se zrodila po konci generace okolo EURO 2004 a která už dnes začíná plodit výsledky i na profesionální úrovni. Jaké jsou a co bude dál?

TEXT: MARTIN VAIT

Jestli budou výsledky pozitivní, či dokonce revoluční, a kam povede česká fotbalová budoucnost, je stále tak trochu otázka. Mladí hráči teprve dorůstají do dospělého fotbalu a za pár let se ukáže, jestli obstojí i ve světové konkurenci. To, jestli se u nás pracuje dostatečně dobře, tedy potvrdí do velké míry až čas.

Přesto je neoddiskutovatelné, že posledních deset let je ve znamení změn a kroků, které tu předchozích dvacet roků po pádu železné opony chyběly. Jak k nim došlo, co český fotbal chce měnit a jak se to daří, popisuje Plachý ve zpodobě pro magazín Coach.

1 / JAK JSME ZJISTILI, ŽE NÁM UJÍŽDÍ VLAK

Úžasná éra českého národního týmu, která vyvrcholila nezapomenutelným mistrovstvím Evropy v Portugalsku v roce 2004 a kvalifikací na následující světový šampionát v Německu, leckomu zakryla zrak před nepříjemnou pravdou. Nastupující vlně hráčů už chyběl potřebný technický um, který se v mládežnických reprezentačních výběrech nahrazoval velkou týmovostí a bojovností.

I díky těmto vlastnostem se třeba mužstvu Miroslava Soukupa podařilo postoupit až do finále mistrovství světa dvacítka v roce 2007. A i proto se zdálo, že je všechno v pořádku a tým okolo Martina Fenina, Marka Suchého, Luboše Kaloudy nebo Marka Střeščíka bude další zlatou generací českého fotbalu. Jenže i vinou zranění, špatných kariérních kroků, přehnaných očekávání a špatného přístupu se tak v drtivé většině případů nestalo.

Málokdo, a to jak mezi širokou veřejností, tak v odborné obci, si však už v té době uvědomoval, že českému fotbalu začíná ujíždět vlak. Normalizační systém výchovy hráčů se rozpadl, dětem chyběla všeobecná sportovní průprava a napříč českým fotbalem se trénovalo stále tak jako o dvacet či třicet let dřív.

OČIMA PLACHÉHO

„Vlastně ani nevím, jak to vnímalo vedení českého fotbalu třeba na úrovni výkonného výboru. Upřímně si to buď už nepamatuji, anebo žádné zásadní zadání, s čím máme přijít, jednoduše neproběhlo. Nevím, jestli někdo chtěl něco měnit, nebo jestli to bylo tak, že nám jen prostě řekli,

V uplynulém ročníku juniorské Ligy mistrů zviditelnil český fotbal mladí slávisťe. Ve skupině porazili doma Dortmund 1:0, zvítězili v Barceloně 3:2 a deklasovali Inter Milán 4:1.

„NAVZDORY TOMU, ŽE SE TVRDILO, JACÍ JSME ČEŠI VYČŮRANÍ A UMÍME TVOŘIT, SE BOHUŽEL PŘÁVĚ TVOŘIVOST DŘÍVĚJŠÍM ZPŮSOBEM TRÉNINKU UBÍJELA.“

abychom dělali něco, co by českému fotbalu mohlo pomoci. ‚My vlastně nevíme co, ale dělejte to.‘ Podněty jsme spíš opravdu přinášeli my sami.

Já sám jsem přišel na tehdejší ČMFS v roce 2004 a první tři roky jsem dělal z větší části administrativní práci. Postupně se to ale začalo otáčet. Přes tehdejší komisi mládeže jsme do toho s kolegy začali víc šít. Cítili jsme, že by v českém fotbale bylo zapotřebí víc změn, abychom dokázali udržet krok.

Dlouhodobě se tradovalo ve všech kruzích, že zaostáváme hlavně po technické stránce. Že naši kluci toho neumějí tolik s míčem ve srovnání s Holanďany, nedáváme góly a nemáme střelce zabijáky. Že nemáme tolik tvůrčích záložníků a náš fotbal je spíš upracovaný, než abychom přinášeli zábavu a byla to show.

Navzdory tomu, že se tvrdilo, jací jsme Češi vyčůraní a umíme tvořit, se bohužel právě tvořivost dřívějším způsobem tréninku vlastně ubíjela. Většinou to nebylo

postaveno na hře, rozhodovacích schopnostech a svobodném projevu. Takže generace mezi dnešními čtyřicátníky a současnými mladými hráči to odskákala nejvíc.

Spolupracovali jsme se strašnou spoustou lidí. Můžu jmenovat za dětský fotbal třeba Ludka Procházku, který byl opravdu hrozně důležitý člověk a poskytl nám spoustu zkušeností při práci s dětmi a mládeží. Z druhé strany dospělého profesionálního fotbalu to zase byl Mário Buzek. Oba už dělali něco na způsob videometodiky, byly to první pokusy, které se snažily trenérům ukázat jejich řeči, jak by se mohlo hrát nebo trénovat. Od začátku v tom byl Tonda Barák, s Jardou Vavříčkem jsme na Spartě zkoušeli, jak zafungují změny v příprakových kategoriích, ale mohl bych jmenovat mnoho dalších jmen.

Snažili jsme se opravdu mapovat, jak na tom jsme. Byla to mravenčí neviditelná práce na kurzech a v klubech, kde

FOTO SPORT: MICHAL BERÁNEK

hou stranu by rozvinul to, co nám chybělo. Tedy hravost, hernost a technickou dovednost s míčem.“

2 / JAK SE RODILA ZMĚNA

V roce 2011 tak přišel na svět výsledek s názvem „Pravidla fotbalu malých forem s pedagogicko-organizačním manuálem pro trenéry, rodiče a rozhodčí“. Tento manuál, který zavedl FAČR a jehož primárním autorem byl právě Antonín Plachý, změnil celou řadu praktik. Nejmladší fotbalisté už neměli létat nahoru a dolů po celém fotbalovém hřišti, naopak. Pro přípravky a mladší žáky, tedy děti do 13 let, se hřiště zmenšila. S nimi se snížily i počty hráčů, kteří měli v jednotlivých věkových kategoriích nastupovat do zápasů.

Manuál zároveň nabízel pedagogickou přípravu pro trenéry, kteří měli dát větší prostor samotné hře a vlastnímu rozhodování dětí. Nabádal je, aby děti podporovali k vyšší kreativitě a herní odvaze místo direktivního stylu koučinku, který je pro současnou generaci dětí spíš svazující a odrazující.

„Mezi nejzásadnější změny samozřejmě patřilo zmenšené hřiště. A tam řádově v desítkách procent stoupá všechno. Počty doteků, soubojů, střel, gólů, všechno. Zvýší se orientace před brankami. Tady jsme me todiku namířili na to, abychom začali vychovávat střelce.

Dále jsme se zaměřili na to, aby hráči byli kreativní. Pravidla se vytvářela proto, aby je hlavně neomezovala, nebyla restriktivní, ale dávala možnost svobody. Například tím, že se může z autu vhodit, vyjet nebo nahrát. Ten hráč se zkrátka musí rozhodovat.

Šlo nám o to, aby změny měly návaznost mezi jednotlivými ročníky a aby to, co děláme v přípravkách, dávalo smysl v dospělém fotbale. Když se ve starších žácích přejde na velké hřiště, řešili jsme, jestli je to jiný fotbal, nebo stejný. Snažili jsme se trenérům ukazovat a máme i metodická videa na webu, kde je vidět, ve kterých principech je to stejný fotbal. →

jsme odsledovávali, jak se trénuje, jak vypadají kluci při hře, když je trenéři vedou. A byla vidět spousta dílčích cílů, na kterých bylo nutné pracovat.

A pak bylo potřeba vymyslet, co dělat. To nám trvalo asi dva roky. Samozřejmě to nemohlo být tak, že bychom najednou vymysleli nějakou novou, světově platnou univerzální metodu. Ani jsme si nevybrali jeden stát, od kterého to všechno zkopírujeme. Objížďeli jsme různé země, stahoval jsem materiály v podstatě z celého světa, jak kde pracují v přípravkách, mladších žácích a tak dále. Snažil jsem se zjistit, jak to dělají třeba Belgičané, Holanďané a jiní. Ve fotbalových národech, které už učinily změny dřív než my, dorůstaly generace hráčů v globálně lepším průměru. Z každé generace vám vyroste pár excelentních hráčů, ale důležité je, kde je právě ten průměr. A u Belgičanů dorůstal v daleko vyšší kvalitě než dřív, u Nizozemců totéž.

Některé země nevěděly, jakou cestou se vydat. Třeba Italové, kteří prošli takovou divnou stagnací. I k nim jsme jezdili

pro inspiraci. O něčem jsme si říkali, že je to blbost, jiné věci, které vypadaly zajímavě, jsme si převzali.

Ve výsledku jsme ale nezaznamenali nic zvláštního, co by nám přišlo skvělé, ale v Česku by to použít nešlo. To bývá naše častá výmluva. Kolikrát u nás jako trenéři žehráme na to, že tu nejsou tréninkové plochy. Když to srovnáme s bohatšími zeměmi, nebo dnes už i Maďarskem a Rumunskem, leckde mají akademie s osmi hřišti. Ty má u nás jen Sparta.

Snažili jsme se ale dívat na celou problematiku pozitivně – jak to tedy u nás provést tak, aby to šlo. A zjistili jsme, že u nás se dá trénovat na menších plochách. Že se přece trenéři mohou domluvit mezi sebou a musí to být celé postaveno na tom, že budeme spolupracovat jako trenéři i kluby. Protože pokud to bude jenom boj a budeme si škodit, přetahovat a pomlouvat se, k ničemu to nepovede.

Pokusili jsme se pak složit kompilát, který by udržel zásadní české vlastnosti, tedy spolupráci a týmovost, ale na dru-

INZERCE

Pomáhej pohybem s aplikací
EPF od Nadace ČEZ

www.pomahejpohybem.cz

SKUPINA ČEZ

PARTNER ČESKÉHO OLYMPIJSKÉHO TÝMU
2001 - 2020

Jde o to být aktivní, tedy vysoký presink, který v poslední době předváděla Slavia i reprezentace. Být nepodělaní vzadu, vzít si míč, vyjet, nebát se zkazít. Aby se kluci vlastně nebáli hrát. Což je další zásadní moment, který tady dřív nefungoval. Bylo to hlavně o tom, abychom neudělali chybu. Když si vezmete rozhovory maximálně o patnáct let zpět, hlavní pointa byla, abychom hráli hlavně v klidu zezadu a pohlídlí si to. Neplašili jsme, nebláznili jsme.

Kluci se dřív opravdu často báli jít do rizika. Vlastně byli vychovávaní k tomu, aby to nakopli a urvali. Ze strachu, aby to vzadu nezkazili. Teď, když vidíte Koláře v brance Slavie, je to evidentní posun. Tohle je herní odvaha. Ale musí k tomu být i dovednost. Jedno bez druhého nejde. Kdybych byl odvážný, ale neměl jsem na to, byl bych za pitomce. A naopak.

Byly to tedy dva roky stavění metodiky a pak další dva tři roky přesvědčování veřejnosti o našich změnách. Nejde říct paušálně, kolik lidí bylo spíš nadšených a kolik mělo pochybnosti. Byly tam sku-

piny lidí, které byly okamžitě nadšené a šly do toho s námi.

Zároveň jsme ale spouště trenérů ze staré školy vysvětlovali, že nemůžeme tvořit nové hodnoty starými cestami. A samozřejmě z toho byly boje. Někteří nám říkali: „Nedělejte z fotbalu futsal! Na děti, na ty platí přísnější metr, ty musíte vylít z kůže!“ A dodnes jsou tu lidé a funkcionáři, kteří si myslí, že tam ty děti jsou kvůli dětem nebo hráčům.

Nemyslím si, že nám někdo někdy chtěl vyloženě škodit. S tím jsem se ne-setkal. Dílčí nedorozumění ale přicházela vždy. Pak už to bylo jen o tom, jak byl kdo kdy argumentačně silný. Ne vždy se podařilo vyhrát.

Vzali jsme si například hodně od Španělů, od kterých jsme se spoustou věcí inspirovali v organizaci mládežnických soutěží. Líbilo se nám, aby mládežníci hráli ve složení 7+1. A protože má každý větší oddíl víc hráčů, řekli jsme, že se budou hrát dva zápasy souběžně na dvou hřištích a bez střídání.

Jenže to se trenérům nelíbilo. Říkali, že hráčů mají málo a nemohou hrát bez

střídání, protože se báli o výsledek. Ale vždyť v jedenácti nebo dvanácti letech ze strany trenérů vůbec nemá jít o to, jestli prohrají. Jde o to, aby hráli. Děti samotné jsou samozřejmě motivovány k tomu, aby vyhrávaly, ale při hodnocení práce trenérů to nemá být hlavní hledisko. Nakonec tedy vznikl kompromis, že jsme aspoň zvedli časy, aby se hrálo 3x30 minut a protočili se všichni.

Dalších metodických a koncepčních kroků byla spousta. A byla to neustálá postupná práce s celým prostředím. Nedá se říct, že by při ní nastal zásadní zlomový bod, kdy by si najednou spousta lidí uvědomila, že je potřeba něco dělat, což bývá třeba ve chvíli, kdy seniorská reprezentace někde neuspěje, nebo by naopak zazářil některý český klub.

Každopádně lidí, kteří už dnes vědí, že si nemůžeme mazat med kolem pusy, je ohromná spousta. Zároveň ale problémy nemají jenom trenéři ze staré školy, ale i mladí kouči, kteří na jejich metodách vyrostli. A i ty je potřeba znovu a znovu přesvědčovat. Takže je to pořád dokola.

Spoustu diskuzí jsme vedli i s kouči, kteří nasávali světové trendy. Často se

Reprezenční kouč Jaroslav Šilhavý s asistentem Milanem Veselým vedli na konci června v Nymburce trénink mládeže na tradiční letní fotbalové škole brankáře Petra Čecha. Projektu se letos zúčastnilo 85 dětí od sedmi do patnácti let.

8

Osmá v Evropě byla na jaře spartánská akademie z hlediska počtu hráčů, které vychovala pro nejvyšší ligové soutěže napříč starým kontinentem. Má v nich aktuálně 56 odchovanců. O 4 víc než Barcelona.

mluvilo o tom, že máme odlišné pojetí oproti mládežnické akademii Sparty, kde měli dávat větší důraz na rychlost, zatímco my měli víc upřednostňovat dovednosti. Ale dovednosti s rychlostí se vzájemně nepopírají.

I s funkcionáři jiných klubů to byly dlouhé, a někdy i ostré diskuze. Občas se i bouchalo dveřmi, někteří lidé odešli s tím, že u tohohle teda být nechtějí. Nechci nikoho jmenovat, ale takových lidí bylo v různých klubech hodně. Ale postupem času věřím, že už začalo být jasné, že koncepční práce je o tom, abychom začali od základů a nestavělo se od střechy, tedy profesionálního fotbalu.

Když do něj nemáte hráče, ale chcete hrát určitý způsob fotbalu, který je úspěšný, tak to nedokážete. Pak můžete maximálně běhat. Hodně se mluví o tom, jak byla Slavia běhavá. Ale kdyby zároveň neměla technicky zdatné a ještě k tomu sebevědomé hráče, kteří si sebevědomí budovali postupnými úspěchy od mládežnických soutěží, bude v Lize mistrů jenom běhat.

Rychlost nebo běhavost je jenom jedna třetina úspěchu. K němu je potřeba ještě sebevědomí a dovednost. Jakmile tam jedna složka chybí, budeme běžci, ale nikdy nebudeme hrát fotbal. Anebo se budeme bát každého soupeře ze západu. Sebevědomí stojí z obrovské části taky na znalosti jazyků a schopnosti se domluvit.

Hrany se mezi námi otupovaly různě. Hlavně se to odehrávalo na trenérských kurzech, kam přicházeli z větší části lidé, kteří chtěli něco vědět. Tím, jak jsme přivázeli na doškolování lidi z různých končin světa. Ať už to byl Roy Hodgson nebo spousta dalších lidí, kteří ve světě něco znamenají, říkali jedno a totéž, co my. Z pohledu zahraničního člověka je to ale pro domácí publikum vždy zajímavější.

Nikdo není doma prorokem, to fungovalo stoprocentně. Takže když jsme chtěli říct něco, co jsme věděli a měli to vyzkoušené, bylo dobré, když jsme pozvali trenéra nebo metodika třeba z Belgie a nechali jsme si od něj vysvětlit jeho způsob práce. Tito lidé řekli de facto totéž, co jsme tvrdili my – a všichni byli spokojení.

Je to ale dlouhodobá práce. Že to nejde, to slyším tolikrát! S našimi hráči, v našem klubu, v Čechách. Je potřeba tlačit na pilu. Chce to trpělivost a soustavný tlak. Když děláte novou věc a na-

poprvé se vám nedaří, je potřeba to několikrát opakovat. A až s pátým, šestým opakováním si trenér řekne: „Aha! Ono to vlastně jde.“

I proto se všechno vleče dlouho. Kdybych před deseti lety věděl, kde budeme dnes, řekl bych, že je to málo. Taky jsem věřil, že to všechno zvládneme za dva tři roky. Už se nedivím Belgičanům nebo Italům, kteří nám říkali: To potrvá minimálně deset let stejně jako u nás, než se vám podaří něco změnit!“

3/ A CO BUDOUCNOST?

Český fotbal tak pomalu začíná sklízet plody práce, která se vykonala za posledních deset let. A je otázka, jak se mu podařilo nastartovat novou éru, která skokově zvedne úroveň reprezentací výrazně výš. Jak zkušenosti ze zahraničí, tak graduálnost celého procesu ale svědčí spíš o tom, že jde teprve o start – se správnými cíli, diskuzemi a snahou napříč fotbalovým prostředím.

Všechno ale není jen o metodice. Do určité míry není úspěch zcela závislý ani na tom, jestli všichni trenéři okamžitě přijmou nové principy za své, budou trénovat na špičkové úrovni a zároveň se nám narodí generace talentů se skvělými předpoklady. I to je samo o sobě velmi složité. Mnohé záleží i na tlaku nejvyššího vedení fotbalu na změny, na možnostech státu a přístupu celé společnosti ke sportu.

Nemá smysl veškerou odpovědnost za pozitivní i negativní jevy přisuzovat jen jednomu konkrétnímu oddělení ve fotbalové asociaci. Práce s mládeží je dlouhodobá, probíhá ve stínu reflektorů, které jsou upřeny na profesionální fotbal a jeho každodenní starosti. Proto se zvláště zvenku vyhodnocuje velmi složitě. Jde o nahmatávání ve tmě, kde se z pohledu laika může zdát takřka nemožné mnohé objektivně posoudit – třeba i proto, že spousta odborníků přichází s odlišnými názory.

Na jednu stranu je potřeba, abychom byli schopni vyhodnocovat nové podněty a analyzovali, pečlivě vyhodnocovali a zaznamenávali, co je funkční a co nikoliv. Na druhé straně je práce s mládeží dlouhodobá záležitost, ve které nejde překopávat celkovou koncepci z měsíce na měsíc a je na ni potřeba určitý klid, který znemožňuje tlak na okamžité výsledky. →

A tak může být to, co se děje v mládeži, pro veřejnost nečitelné a mnohdy frustrující. Zvláště když se národnímu týmu stále nedaří tolik, co dřív, a mladí hráči se do ligy probíjovávají velmi složitě.

„Na změny se prostě musí počkat, musí dorůst hráči. Ale ještě se na nich novou metodiku učí i samotní trenéři. Není to tak, že tady máte knížku nebo video, a všichni pojedou. Ne, trenéři mají taky setrvačnost. Taky se to dva tři roky učí a až čtvrtý ročník hráčů získává větší a hlubší otisk.

Kluci, kteří přicházejí teď – Tomáš Souček, Alex Král a další – ti už ty změny trochu trefili. Ale první ročníky, které to potkalo úplně od začátku, jsou maximálně ročník 2003, spíše až 2004 a 2005.

Já jsem vlastně v žádný moment neshledal, že jsme v nehlubší krizi a je všechno v pytli. Pro nás je důležité v dlouhodobém horizontu, že jsme pořád schopni přinášet další progres. Nezastavili jsme se v určitém bodu a neřekli si, jak je dobře, jak jsme dali děti na malé hřiště, a tím to zhaslo. Všechno jde dopředu, ale ostatní země taky nespí a zlepšují se. Jen jsme museli udělat největší skok, abychom dohnali tu mezeru. Jsou další a další věci, které jsou spojené s celkovým progresem společnosti. Třeba využití IT techniky, ať už při videoanalýze nebo v systému XPS.

„KVALITA ČESKÉHO FOTBALU V ZAHRANIČÍ SE POSUZUJE PODLE TOHO, JAKÉ HRÁČSKÉ NEBO TRENÉRSKÉ OSOBNOSTI PŮSOBÍ ZA HRANICEMI.“

Najednou přicházíme i my s myšlenkami, které od nás svět kopíruje. Před třemi lety jsme třeba začali říkat, že se nedá trénovat přečíslení útočníků. Situace, kdy šest útočníků míří na tři obránce, v zápase nenastane. Poprvé jsem před rokem slyšel na konferenci UEFA, že už to někdo ukradl, přinesl a řeší se to. My s tím relativně mohli mít už dva roky náskok. Ale záleží, kdo z trenérů tomu u nás uvěří v praxi a začne to používat. Pak si i kluci začnou vytvářet přečíslení – začínají v pěti proti šesti obráncům, do plné defenzivy a musejí si poradit. A postupem času se jim to začíná dařit.

FOTO: LUDĚK ŠÍPLA/SPORT INVEST

Takových různých metodických a koncepčních kroků je hrozná spousta a nejde je během jednoho rozhovoru ani vyjmenovat. Táhnou se až do dospělých kategorií, kde jsme v poslední době oprášili myšlenku, že by mladí hráči měli naskakovat do ligových soutěží podobně jako v Polsku, kde jsou k tomu kluby podporovány finančně od svazu. Ukáže se, jestli to bude fungovat, nebo ne, pokud se to prosadí.

Dalších úkolů do budoucna je spousta. Musíme dokončit učebnici B licence. Musíme aktualizovat a lépe stabilizovat kondiční trenéry, což je oblast, která se vyvíjí hrozně rychle. Chtěli bychom mít i seminář pro sportovní ředitele, aby věděli, jak vlastně pracovat s týmem lidí v mládeži. Aby to nefungovalo tak, že budou rozkazovat a šéfovat, aby šlo o spolupráci. Model autokracie tolik nefunguje.

Ptáte se, jestli jsme za posledních deset let položili určité základy, které tu předchozích dvacet roků chyběly. Skoro bych si troufl říct, že ano. Přesněji by ale bylo říct, že se přestavěly. Nějaké základy tu byly a byly něčím zajímavé pro tehdejší dobu. Jenže pak přestaly stačit kvůli změnám společenského systému.

Povedlo se nám i díky akademiím, že do mládeže naskočily desítky profesionálních trenérů, kteří se neustále školí dál. Není to tak, že dokončili školu a dál už na sobě nepracují. Potkávají se, diskutují tréninky, rozebírají zápasy. Ale u trenérů je to ještě daleko víc i o jazykové vybavenosti. A pokud naši trenéři nebudou schopni mluvit hlavně anglicky, vycestovat a být zaměstnáni venku, sláva české trenérské školy taky neporoste. Jestli tady máme nějaký český trenérský rybníček, to nikoho nezajímá. Kvalita českého fotbalu v zahraničí se posuzuje podle toho, jaké hráčské nebo trenérské osobnosti působí za hranicemi.“ □→

Musíme se naučit být poctiví

I když čeští metodici učinili celou řadu kroků, které zachytily zahraniční trendy a snaží se je aplikovat do domácího prostředí, setkávají se i s jinými problémy, než je skepse českého prostředí. A vycházejí z celospolečenských problémů, s nimiž se potýká celá Česká republika.

Porodnost oproti minulosti klesla a v současnosti stagnuje, vesnice se vyliďňují a na základních školách chybí víc hodin pro tělesnou výchovu. Právě kvalitnější tělocvik by přitom pomohl lepší tělesné přípravě dětí. Fotbalová základna, ze které lze vybírat ty nejkvalitnější, je na zcela jiné úrovni, než jak tomu bylo dřív.

„Já mám to štěstí, že nemám v povaze říkat, že to nejde,“ tvrdí **ANTONÍN PLACHÝ**. „Prostě jsem založený tak, že skepsi nepodléhám. Snažím se obklopovat lidmi, kteří to drží. Když mám černé myšlenky, je tam Verner Lička, šéf Unie českých fotbalových trenérů, kterého jsem si na metodický úsek FAČR vybral, protože je jasné, že je to duší věčný optimista a mladý kluk, i když je mu přes šedesát.“

Přesto si přece musíte zákonitě říct, že i kdybyste nastavili sebelepší metodiku a přesvědčili k ní drtivou většinu trenérů, jsou tu objektivní fakta. Týmů nejen na vesnicích ubývá a s nimi i základna. Stále je tu spousta nezaplacených trenérů. A české podmínky obecně vám musejí házet klacky pod nohy. Jak se vám potom podepisuje pod práci, ke které jsou kolikrát velmi složité předpoklady?

„Některé věci se nedějí jen v Čechách, ale napříč celou Evropou. Barcelona má samozřejmě jiné podmínky než většina klubů u nás. Ale zase je nemá o tolik jiné než Sparta nebo Slavia. Mají víc hřišť, ale když přijedete do La Masie, taky trénují na dvou hřištích naštosovaní vedle sebe. Není to tak, že mají všichni všechno zadarmo v úžasných podmínkách. Taky je tam spousta trenérů, kteří jsou v uvo-

FOTO: ARCHIV

zovkách dobrovolníci a přijdou z práce. Není to o 200 procent jiný svět. Základna je u nás daleko menší než ve Španělsku, na druhou stranu je to velmi podobné jako jinde v Evropě. Před rokem jsem projížděl Lublaní, viděl jsem asi deset hřišť a na každém z nich bylo ve tři odpoledne deset dětí, které tam hrály basket, fotbal. A říkal jsem si: tohle jestli nedokážeme u nás, půjdeme do kopru. Ale to je jen Slovinsko. Každá země má nějaké problémy, přitom si říkáme, jak je třeba v Německu všechno skvělé. No, taky není. Taky jsem viděl tréninky, které byly úplně šílené, a říkal jsem si o některém z trenérů: ‚Tebe, kamaráde, bych v klubu nechtěl, ani kdybys mi platil.‘ Nejsme zdaleka ve všem špatní.“

Jaký je dnes zájem o licence ze strany mladých trenérů? Zvyšuje se?

„Neřekl bych, že se zásadně mění. Je jasné, že čím dál víc mladých lidí, kteří mají děti, a to jsou většinou ti, kteří se začínají stávat trenéry, anebo ti, kteří končí školu, se potřebují něčím uživit. Pak až následuje koníček. Pořád je to postaveno na určité skupině profesionálů, která se rapidně zvýšila v posledních letech hlavně díky akademiím, ale práce dobrovolníků je zásadní. A proto je zásadní i jejich vzdělávání.“

Jak potom ale vnímáte, že i mladí trenéři, kteří dostávají šanci v prvoligových klubech, nemají potřebné licence, jako Pavel Horváth nebo Radoslav Kováč?

„Zaprvé se tento postup de facto prohrěšuje proti řádům. Ale někdy to je i smysluplné. Vždycky je řád postavený na určitý průměr. A jestliže je Pavel Horváth těsně před koncem licence, asi je to trochu jinak než u někoho, kdo je na začátku, nebo ji vůbec nemá. Nechrání to trenéry, kteří už věnovali čas a peníze studiu. Pořád by měla existovat ochrana trenérů, že je nepřeskočí někdo, kdo ještě nemá vzdělání, ale sází se na to, že →

INZERCE

OLYMPIJSKÁ KOLEKCE 2020
koupíte v prodejních

ALPINE PRO a na **MALL.CZ**

CZECH OLYMPIC TEAM LIMITED COLLECTION BY ALPINE PRO

Vladimír Šmicer na hřišti ve Verneřicích, kde začínal s fotbalem, společně s Martinem Vaitem, tvůrcem dokumentu Nová generace. Exkluzivní třídílný seriál o výchově fotbalové mládeže v tuzemsku najdete na iSport TV.

už něco zažil. Jenže je úplně jiný svět být hráč a být trenér.“

Ta praxe příkrý absenci licence zkušenějším kolegou nebo trenérem, který licenci má, je ale v Česku obecně častá a rozšířená.

„Kdybych to měl říct obecně a paušálně, je to samozřejmě špatně. Jestliže máme regule, které jsme sami vydali, měli bychom je dodržovat. Ale vždy jsou tam nějaké možné výjimky, které by zaprvé mohly potvrzovat pravidlo, anebo které mají logiku. Když někde skončí trenér, asi nekončí ze dne na den. V klubu se to řeší už dlouho. Mě by pak zajímalo, jestli v ten moment klub dlouhodobě vybíral trenéra, který zná hráčský kádr, řeší, jakou hru by s ním asi mohl předvádět, anebo jestli si řekne: ‚Ty jo, to je špatný, koho tam dáme?‘ To je ta koncepční práce. Ale ta už je o klubech a je to jejich politika. My to jako FAČR řešit nemůžeme.“

Jasně, ale z vaší pozice bych si řekl, že to úplně torpéduje snahu vytvořit férové prostředí. Často se říká, že je něco české specifikum, ale u ničeho mi to nepřijde viditelnější než v tomto případě.

„Ano, ano. V obcházení zákonů a regulí, které sami vytvoříme, jsme taky dlouhodobě silní. To umíme. Možná to dělají i jinde, ale musíme se naučit být poctiví, protože pak se naučíme být poctiví i sami vůči sobě.“

Říkáte, že jako FAČR zasáhnout nemůžete. Není to ale spíš na změně prostředí a určitých neformálních

diskuzích se sportovními řediteli, o kterých jste mluvil? Vy sám třeba musíte mít velký přehled o mladých trenérech po republice.

„Chtělo by to, abychom takové diskuze vedli. Jde ale o to, jestli je výběr trenérů v kompetenci sportovního ředitele, nebo majitele, který řekne, že tam chce daného trenéra. V každém klubu je to jiné. Někdo řády ctí víc, někdo míň. Někdo se prostě chová pragmaticky, že na konci sezony chce udělat jakoukoliv změnu, která by zachránila ligu. To je holt pragmatismus, který je někdy logický.“

Dokázal byste třeba z vaší zkušenosti nebo i zahraničními příklady argumentovat, jak byste přesvědčil sportovní ředitele či majitele?

„Upřímně řečeno, i na Jíra panelu UEFA probíráme případy, že klub v určité zemi něco očůral, přikryl a dal tam trenéra bez licence. Nedovedu to říct jmenovitě, ty země si to taky tutlají, aby

„SPOUSTA TRENÉRŮ JE SICE STARŠÍ VĚKEM, ALE MLADÁ DUCHEM. KDYŽ SE NAJEDNOU TŘICETILETÍ A ŠEDESÁTILETÍ SHODNOU, UŽ JE TO VELKÁ SÍLA V ARGUMENTACI.“

si to přikryly a nebylo to vidět. Ale není to ve všech zemích růžové.“

Když se zastavíme ještě u Verneru Ličky, kterého jste zmiňoval, zaznamenal jste ohlas Aloise Hadamczika o tom, že má vůči němu respekt jako hráči, ale ne jako trenérovi a funkcionáři?

„Já jsem jeho slova nečetl, takže je nedovedu komentovat. Ale je jasné, že člověk v životě dělá různé posuny. Někdy dělá chyby a je důležité, jestli je dovede přiznat a něco změnit. A tohle je třeba věc, kterou si na Vernerovi cením. Doveďte říct: ‚Hele, já jsem tohle dělal léta, ale teď už vím, že jsem to vlastně dělal blbě. A drbu si hlavu, jak je možné, že jsem na to nepřišel dřív.‘ Že to řekne šedesátiletý zkušený chlap, který by si mohl říct, že všechno dělal dobře a v Baníku prodal hráče za miliony, takový přístup je hrozně důležitý. Spousta lidí ho vnímá jako člověka i jako trenéra, takže neřeší nějaké jeho chyby, neúspěchy nebo případné pomluvy, které odněkud přicházejí. Řeší to, jak ty věci říká teď a jaké věci teď dělá. A ono to vypadá tak, že je říká a dělá dobře.“

Má přesně tímto přístupem vliv i právě na trenéry ze staré školy?

„No, to je otázka. Ale spousta trenérů je sice starší věkem, ale mladá duchem. A ti jsou ochotní poslouchat i mladší lidi. Naopak máme třicátníky a čtyřicátníky, a když jim něco říká třicetiletý lektor, berou to automaticky jinak, než když jim to řekne šedesátiletý Verner Lička. A když se najednou třicetiletí a šedesátiletí shodnou, už je to velká síla v argumentaci. Ne všechno, co se dělalo dřív, je špatně. A právě propojování trendů a zkušeností je pro nás nejdůležitější.“ □

Myslete
na
TÝMOVOU
radost.

www.uniqa.cz

Myslete

Co jste během pandemie slyšeli, viděli, četli a co z toho využijete?

MICHAL JEŽDÍK

sportovní ředitel České basketbalové federace

„Poněkolkáté jsem otevřel knihu Jedenáct prstenů od legendárního basketbalového trenéra Phila Jacksona, ve které mě tentokrát zaujala pasáž z úvodu věnující se stylům koučování: „Jednou se nějaký novinář zeptal Billa Fitcha, mého trenéra z univerzity South Dakota, jestli je složitě vycházet s mladými hráči

a jestli mu někdy jejich chování neleze na nervy. Odpověděl na to tehdy docela vtipně: To spíš lezu na nervy lidem já.

Fitch, který se později stal úspěšným trenérem v NBA, je představitelem jednoho z nejrozšířenějších stylů koučování: dominantní vedení, kdy trenéra buď posloucháte na slovo, nebo si musíte hledat jiný tým. Druhým nejrozšířenějším typem trenéra je posera, který se snaží jít na ruku hvězdám týmu a stát se jejich nejlepším kamarádem, což je pošetilost sama.

Zvolil jsem si jiný přístup. Po letech pokusů jsem zjistil, že čím více se snažím demonstrovat hráčům svoji sílu, tím slabší se cítím. Naučil jsem se tedy potlačit své ego a pracovat s mocí velmi jemně tak, aby nakonec nepodkopala moji autoritu. Právě tento přístup ale možná nečekaně vedl k posílení mých trenérských schopností. Umožnil mi totiž soustředit se na nejdůležitější úlohu trenéra, kterou by mělo být ztvárnění a uplatnění týmové vize.“

Co dodat. Snad jen to, že tyto tři typy trenérů budou existovat i nadále. Udělejme ale maximum pro to, aby skupina, která je schopna potlačit své ego, byla co nejpočetnější.“

KEN WAY

britský psycholog spolupracující s týmy i sportovci

„Během pandemie ve Velké Británii jsem přečetl mnoho knih, z nichž mě nejvíc oslovila autobiografie Eddieho Jonese, hlavního

trenéra anglického ragbyového týmu - Eddie Jones: My life and rugby. Co mě nejvíc z jeho úžasné kariéry zaujalo, je jeho odolnost. Ve svém životě zažil mnoho neúspěchů, na hřišti i mimo ně, včetně mrtvice, kvůli které strávil na jednotce intenzivní péče pět dní. Vždycky se však vrátil zpět, mentálně silnější. Přiznává, že některé z těchto nezdarů si zavínil sám, podle mého zejména kvůli tvrdohlavosti. Ta ho pevně svazovala s jeho přesvědčením o správnosti cesty. Když to shrnu, zásadním poznatkem je důležitost mentální a emoční flexibility, u trenéra i hráče.“

JIRÍ PONIKELSKÝ

výkonný ředitel ČT sport, Česká televize

„V období, které zastavilo i sport, jsem měl možnost v klidu zhlédnout seriál The Last Dance a musím říci, že jsem si ho užil! Zpětně jsem si uvědomil neskutečně velkou osobnost Michaela Jordana, která mě vždy inspirovala a taky mi imponovala. Jeho vůle, soutěživost a pozitivní tvrdost, s kterou šel za tím, aby byl nejlepším světovým sportovcem. Jeho přístup je to, o čem člověk přemýšlí i ve chvílích, kdy už seriál dosledoval. Samozřejmě mě zaujaly i jeho chyby, ale těm se nikdo z nás nevyhne, patří k životu. Dokument se pro mě stal seriálem roku a pokaždé, když jdu sportovat, v mém případě především běhat nebo jezdit na kole, mi stále rezonuje v hlavě a vracím se k němu. Michael Jordan a jeho příběh mi zpřijemnil dobu sportovního temna.“

MICHAL BARDA

házená, trenér brankářů reprezentace Švýcarska, bývalý brankář, olympionik

„Po řadě let jsem vzal zase do ruky Citadela od Antoine de Saint-Exupéryho, geniálního autora Malého prince, a tam na mne vyskočilo:

„Přikázal jsem proto povolat vychovatele a řekl jim: Vaším úkolem není zabíjet v lidských

mláďatech člověka, ani dělat z nich mravence, kteří mají žít v mraveništi. Nepovažují za důležité, bude-li člověk více nebo méně uspokojen. Důležité je, bude-li více nebo méně člověkem... Nebudete je sytit především mrtvými znalostmi. Ale ukujete jim styl, aby mohli věci uchopit. Nebudete jejich způsobilost posuzovat podle schopností, které snad projeví v tom či onom směru. Neboť nejdále dojde a neúspěšnější bude ten, kdo nejvíc zápasil sám se sebou. Budete proto přihlížet především k lásce. Nebudete zdůrazňovat užitek. Ale lidskou tvorbu, aby určitý člověk hobloval své prkno poctivě a věrně, a on je pak ohobluje lépe.“

Další komentář je zbytečný. Ta kniha je v nádherném překladu Věry Dvořákové úžasná celá, dá člověku zabrat a mám v ní založených asi padesát míst.“

PETR RYŠKA

předseda Českého svazu plaveckých sportů

„V poslední době jsem se nejvíc zamyslel nad myšlenkou z rozhovoru s rektorem Vysoké školy polytechnické profesorem Václavem Báčou. Říká v něm, že v okamžiku, kdy začal odpovídat za celou školu a její zaměstnance, se stalo následující: *„Se vzrůstající odpovědností klesala moje radikálnost. Časem jsem zjistil, že spousta věcí funguje podobně jako léčba nemoci. Může být radikální, nebo méně radikální. A když budete hodně radikální, může se stát, že onemocníte vyléčíte, ale pacient léčbu nepřezijí.“* Uvědomil jsem si, že i u mě se s větší zodpovědností snížila radikálnost, že méně riskuji a sázím víc na jistotu. A začal jsem uvažovat, jestli je to dobře, nebo špatně. Určitě se tím spíše vyvaruji velkých chyb, na druhou stranu se může stát, že zbrzdím nějaký nový posun dopředu. A při přemýšlení, nakolik mohu při svých rozhodnutích riskovat, jsem došel k závěru, že nejdůležitější je v tomto směru kolektiv, který mě obklopuje, kterému důvěřuji a který mě buď přibrzdí, anebo popožene. A bez takové podpory a zpětné vazby nemůže dlouhodobě dobře fungovat žádný předseda, ředitel či rektor.“

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

CARINE IRELANDOVÁ

fotbal, bývalá hráčka Liverpoolu, spoluzakladatelka a GM fotbalové akademie PSV Union Football Club v USA

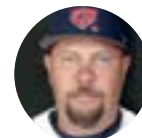
„Během nouzového stavu byla pro mě zásadní práce na filmu o Craigu Johnstonovi, bývalém hráči Liverpool FC a jednom z nejinspirativnějších fotbalistů v historii klubu. Film se jmenuje Kangaroo in the Car Park a já jsem jeho výkonnou producentkou. Na filmu stále pracujeme, avšak jeho kreslenou verzi můžete shlédnout na tomto linku: [youtube.com/watch?v=qzCk01xCYsk&feature=emb_title](https://www.youtube.com/watch?v=qzCk01xCYsk&feature=emb_title) Inspiruje a reflektuje naši filozofii sebevzdělávání a tréninku.“

VLADIMÍR CHLUP

baseball, trenér mistrů Evropy U23
a Eagles Praha

„Během karantény bylo dost času na filmy se sportovní tematikou, ze kterých se dá čerpat hodně inspirace. Mě opět hodně oslovily filmy We Are Marshall o semknutí se týmu po obrovské školní tragédii i o rozdílných trenérských přístupech a Remember The Titans, film, ze kterého by především Amerika, ale v důsledku i celý svět, mohl čerpat myšlenky tolerance a vzájemného porozumění. Sport by právě k takovým účelům měl sloužit.“

JAKUB KUDLÁČEK

basketbal, ředitel mezinárodního
scoutingu Charlotte Hornets v NBA

„Byl jsem přímo uchváten dokumentárním seriálem The Last Dance, který vypráví příběh družstva Chicago Bulls a jeho hlavní hvězdy Michaela Jordana. Musím říci, že zajímavých námětů k přemýšlení tam je opravdu hodně. Pokud vyberu ty nejzajímavější, které rád využiji, musím vypíchnout tyto:

1. budování týmu je nikdy nekončící proces hlavně kvůli neustále se měnící dynamice uvnitř týmu, jako je motivace jednotlivců, pocit uspokojení, měnící se role/očekávání hráčů
2. nejtěžší na vybudování týmu je práce s charakterem/egem hráčů a jejich osobní ambice musí být v rovnováze s cílem družstva
3. každý článek týmu vyžaduje individuální přístup, aby mohl podávat výkony na hraně svého potenciálu
4. Michael Jordan je nejlepší hráč historie a jeho vášeň, soutěživost a tvrdá práce hraničící téměř s posedlostí je inspirací pro každého, kdo chce v životě něčeho dosáhnout.“

JAN PAZDERA

florbal, sportovní manažer oddílu Kanonýři Kladno a asistent trenéra reprezentace U19

„Inspiroval mě dokumentární seriál The Last Dance. Konkrétně jsem byl nadšený z Michaela Jordana a jeho obrovské touhy vítězit. Nejvíc mě fascinoval příběh z 8. epizody o tom, jak hráč LaBradford Smith v play off 1993 udělal v zápase proti Jordanovi životních 37 bodů na hřišti Chicaga a tým zastínil i Michaela. Při odchodu ze hřiště řekl Jordanovi: Hezký zápas, Miku! Michaela to vyprovokovalo a v šatně prohlásil, že dá v příštím zápase série stejně bodů za poločas. V odvetě měl Jordan 36 bodů v poločase, 47 celkem. Na hřišti dominoval. Později přiznal, že Smith nikdy větu „Hezký zápas, Miku!“ neřekl. Jordan si ten příběh vytvořil sám ve své hlavě, aby měl motivaci.“

MAREK PAKOSTA

předseda Českého volejbalového svazu

„Zaujal mne článek Roberta Igera, odcházejícího šéfa Walt Disney Company, týkající se leadershipu. Motto článku bylo ´Být jen dobrý nestačí´. Jednou z důležitých vlastností úspěšných je schopnost hledat a dosahovat pomyslné dokonalosti. To platí jak v podnikání, tak ve sportu. Postupně se začínáme vracet naplno do sportovních aktivit přerušovaných pandemií. A pokud chceme dosahovat vytčených cílů, tak není od věci si připomenout nastavení těch úspěšných, protože být jen dobrý mnohdy nestačí.“

Baseball zná ze všech stran a totálně mu propadl. Tajemství milované hry rozkrýval jako trenér na svém rodném kontinentu v Severní Americe i v rámci programu slavné Major League Baseball v Asii. Do Česka zavítal s pálkou a míčkem nejprve jako hráč, aby se pak vrátil jako trenér a v roce 2013 převzal i národní mužstvo. Kanadčan **MIKE GRIFFIN** dokázal posunout český baseball až těsně před bránu olympijského turnaje.

TEXT: JIŘÍ NIKODÝM

Bud' připraven vyhrát každý den!

Proč jsem se stal trenérem?

„Kvůli spoustě zranění. (smích) Ale ne, určitě najdu pár pádných důvodů – miluji hru samotnou, strategii a taktickou stránku. Ze všeho nejvíce však miluji týmovost, když pracuje srdce týmu. Když skupina jde jasně za svým cílem, každý v týmu se navzájem posouvá a podporuje. Pak se stávají neuvěřitelné věci.“

Moje nejsilnější vlastnost?

„Tvoření kolektivu potažmo týmu s vizí úspěchu, v němž každý ví, že musí ze sebe dostat maximum, aby se tým zlepšil a posunul. Snažím se v lidech či hráčích hledat jejich silné stránky, ještě je vylepšit a následně jich využít v rámci týmu. Zároveň je dle mého názoru důležité mít kolem sebe skvělé lidi, dobrý kolektiv. V neposlední řadě se snažím a zároveň i učím, kdy a jak tým správně nakopnout či povzbudit. Kdy zařvat, kdy poradit a jak a kdy naopak držet jazyk za zuby.“

Co na mě mělo největší vliv?

„Během trenérské kariéry jsem poznal nespočet úžasných mentorů, z jejichž práce jsem si něco odnesl. Po stránce baseballové i učitelské, protože jako trenér musíte znalosti nejen mít, ale umět je i předat. Zmínit mohu například jména jako Tim Hyers, Scott Emerson,

Jim Lefebvre, Rick Dell a další z prostředí baseballu. Jay Stott, Trot Nixon, Corey Lee, JJ Piccolo a mnozí další mě ovlivnili nejen v baseballu, ale i jako mentoři. Hodně mi ve formování osobnosti a udržení správného směru v těžkých chvílích pomohly víra a rodina.“

Moje trenérská filozofie?

„Každý den buď připraven vyhrát! Poznej své hráče na hřišti i mimo ně. Každé rozhodnutí ovlivní něco či někoho dalšího. Vyhrávat každý den znamená mít plán, jak vytěžit maximum svých předností a minimalizovat své slabiny, aby jich soupeř nemohl využít. Vždy se snažíme soupeři vnutit naši hru, být pánem na hřišti a z devíti směn si něco konstruktivního odnést.“

Jakými hodnotami se řídím jako kouč?

„Charakter – tím, kým jsi, ovlivňuješ to, co děláš, a jak. Týmová práce – vytvořit nezpochybnitelnou důvěru; každý, aby se zamyslel nad tím, jak může týmu pomoci k vítězství. Profesionalita – respekt ke hře samotné a ke všemu s ní spojenému. Buď připraven vyhrát každý den.“

Nejlepší rada, kterou jsem kdy dostal?

„Moje identita nespočívá v tom, co dělám, ale spíš v tom, jaký jsem člověk. To mi vždycky pomáhá, abych zůstal vnitřně vyrovnaný.“

MIKE GRIFFIN

Narozen: 2. 12. 1985 v Nanaimo (Kanada)
Hráčská kariéra: mj. Nanaimo Pirates, University of Hawaii, College of Southern Idaho, Arrows Ostrava (extraliga), kanadská reprezentace
Trenérská kariéra: národní tým Kambodži, PRO 5 Baseball Academy North Carolina, Kotlářka Praha (extraliga), asistent reprezentačního trenéra ČR U21, MLB Development Center China, česká reprezentace (od roku 2013), MLB Development Center – Coach, Guest coach MLB Elite Hitting camps Taiwan, KoreaTour, Japan Youth Camp

• • •

Moje nejtěžší rozhodnutí?

„Uzavírání konečných nominací, například na finálové turnaje typu mistrovství Evropy. Mnohokrát je to složité a mohou rozhodnout i ty nejmenší detaily o tom, kdo je nejlépe připraven vletnout do bitvy. O hráče se hodně zajímám a snažím se s nimi vytvořit osobní vztah, proto je pro mě kolikrát velmi složité někoho ze závěrečné nominace vyškrtnout.“

Co se mi opravdu povedlo?

„Rád zmíním dva příběhy a oba jsou spojené s českým týmem. Rok 2016 a WBCQ (World Baseball Classic Qualifier) v Mexiku. Na turnaji jsem věřil našim lídrům, že dokážou sami věřit síle týmu a tomu, že dokážeme velké věci. A to se povedlo! Vytvořil se parádní tým, který si věřil! Stálo to za to. Ve druhém případě se vrátím do loňské sezony na ME v Německu a následnou olympijskou kvalifikaci do Itálie. Cítil jsem, že když budeme pokračovat a pracovat jako v Mexiku a roky mezi

tím, je v našich silách porazit velké týmy a vítězit. Každý, kdo oblékl dres národního týmu v tu dobu, pracoval na 100 procent nesobecky pro tým s jasným cílem zvítězit. Na OH nakonec chyběl kousek.“

Kdy jsem měl pocit, že jsem měl zápas pod vlastní kontrolou?

„Práce trenéra nebo být trenérem znamená být upřímný k hráči, jak jeho samotného a jeho hru vidíte ve svých očích, a následně s ním o tom komunikovat. Znat jeho vlastní názor, poznat ho a najít společně cestu k tomu, jak využít jeho sílu. Nesnažím se tlačit hráčům do hlavy věci ve stylu ‚dělej to přesně, jak říkám‘ a podobně. Pokud slaví úspěch se svou metodou, budiž. Ale pokud se mu nedaří a je tvrdohlavý v tom, že si nenechá poradit, tak může o své místo přijít. Důležité je si nejdříve vytvořit mezi sebou důvěru, pak je pro hráče jednodušší si přijít pro radu. Hráče nezajímá, co víte, dokud neví, že se staráte a máte o něj zájem.“

Do jaké míry rozlišuju v přístupu mezi starým a mladým hráčem?

„Nerozlišuju mezi mladým a zkušeným hráčem. Musíš však projevit určitou míru respektu ke zkušenějším hráčům, protože se drží na špici už dlouhé roky a obětují tomu mnoho. Zvláště v českém amatérském prostředí, kdy hráči chodí do práce, mají rodiny a do toho tráví hodiny na baseballu. Osobně si však myslím, že se zkušenými hráči komunikuju častěji, protože týmu dávají směr a vůbec tvoří celkové prostředí v něm. Co se týče mladíků, pokud mají na to pomoci týmu teď a tady, svou šanci dostanou. Pár takových v národním týmu máme.“

• • •

Stává se mi někdy, že si vůbec nevím rady?

„Mnohokrát. V takových situacích se však snažím zůstat v klidu s čistou hlavou. To mi ve většině případů pomůže problém vyřešit a najít správné řešení. V těchto momentech věřím svým lidem a hráčům, →

FOTO: JAN BENEŠ

Před zápasem s JAR při loňské olympijské kvalifikaci, kde reprezentantům těsně unikl postup.

kteří mají mou důvěru. Během zápasu můžete udělat nespočet rozhodnutí, která mají větší či menší šanci na úspěch. Sledujete hru, jak se mění její rytmus, a vnímáte každou maličkost, abyste tu šanci co nejvíce zvýšili. Nejtěžší ze všeho je práce s nadhazovači, vybrat si ty správné. Pokud provést změnu na kopci, tak kdy přesně. Při vybírání nejlepšího řešení se našťestí mohou spolehnout na asistenty, kteří jsou ve své práci výteční. Mít kolem sebe dobrý tým lidí je krok k úspěchu.“

Můj trenérský rituál?

„V rámci týmu si dáváme hesla dne. Společně si projdeme podrobné informace o soupeři a zopakujeme naši taktiku, ještě než naskočíme do autobusu na hřiště. Tenhle systém pomáhá hráčům představit si úspěch nespočetněkrát. Co se týče mě, jsou to celkem podobné dny. Vzbudím se, přečtu pár stran, pomodlím se, nasnídám, protáhnu se na vyčištění hlavy a užiju si ranní espresso. Následně se už připravuju na zápas a přemítám v hlavě, co a jak udělat, abychom zvítězili.“

Potřebuje trenér víc vzdělání, nebo životní rozhled?

„Obojí. Během zápasu, který utíká velmi rychle a detaily jsou titěrnější a titěrnější, je třeba využít obojí, protože samotné

„MUSÍTE BÝT DOBRĚ NASTAVENÍ PSYCHICKY A FYZICKY NA ŽIVOT I NA BASEBALL. NENÍ DOBRÉ, KDYŽ JSTE DOBRÝ HRÁČ, ALE MIZERNÝ MANŽEL ČI KAMARÁD.“

vzdělání nejde použít vždy. Často jsou nejlepšími vzděláními zkušenosti v samotném baseballu a sezona, během které odehrajete 140 zápasů, přičemž na jejím konci jste unaveni, ale pořád cítíte, že chcete víc.“

Věřím na vyšší síly, nebo zásadně především sobě?

„Osobně věřím v Boha již od doby, kdy jsem vyrůstal, a od té doby se má víra ještě více prohloubila. Bůh vnesl do mého života smysl, jak přistupovat k životu a práci. Je to o lidech. Zároveň věřím, že mezi nebem a zemí to není jen tak.“

Čím se trenérsky vzdělávám nebo inspiroju?

„Náš tým je motivován vyhrávat šampionáty a vyhrávat tou správnou

cestou. Zároveň tím posouvat úroveň celého českého baseballu. Hráči a realizační tým naopak inspirují mě. Inspiruje mě jednotnost týmu a zároveň máme dostatek jedinečných osobností, díky kterým je cesta o to zajímavější a plná zážitků.“

U čeho si nejlíp odpočíná?

„Pláže na ostrově Boracay a Hongkong, dobré cappuccino, rodina a přátelé. A návštěva doma v Kanadě.“

• • •

Na co se zaměřuju při výběru hráčů pro národní tým?

„Jde o celý balík schopností a dovedností hráče. Rychlost, pákarské schopnosti, dovednosti hrát v poli a samozřejmě detailní aspekty pro každou pozici na hřišti, zda se jedná o nadhazovače, či hráče v poli. Vše by mělo být na vysoké úrovni, nejlépe i převyšovat vrstevníky. To je krok číslo jedna, který vás dostane k pomyslným dveřím národního týmu. Druhý je charakter – jak hráč dokáže pracovat například s neúspěchem, protože i prohry v životě přicházejí. Dále jestli hráč do týmu sedí a může doplnit ty nejlepší. Poté dlouze hodnotíme, protože se může stát, že hráč teprve doroste a výrazně se zlepší, a dlouhým

přemýšlením se můžete vyhnout předčasnému odmítnutí skvělého hráče budoucnosti.“

V čem jsou silní čeští hráči?

„Houževnost a jednota týmu. Sázíme na skvělé pálkaře a útokem se snažíme dostat soupeře dolů. V obraně je to o týmovosti a souhře, která pak přináší double plays (zahrání dvou outů) a zahrávání téměř nemožných situací jako out. K vítězství můžeme dojít mnoha cestami, a to jak díky pálkařským schopnostem, tak i zásluhou borců na kopci. Skvělou práci s nadhazovači odvádí Corey Lee, protože v nadhozu se stále zlepšujeme. Corey učí hráče další nadhozy a následně je společně dovádí k dokonalosti i s ohledem na využití nadhozu v rámci určité fáze zápasu. Stále se dá pracovat na rychlosti nadhozů, které lze docílit díky častému nadhazovačskému tréninku a také atletickým programem, a my takové možnosti máme. Co se týče útoku a pátky, je zapotřebí hrát co nejvíce

INZERCE

utkáni proti kvalitním soupeřům a nadprůměrným nadhazovačům, kteří mají něco navíc. Tím se naši hráči učí. Z mého pohledu se máme kam posouvat, protože se stále zlepšujeme.“

Máme v reprezentačním týmu mentální tréninky?

„Ano, máme, ale ne úplně v tradičním slova smyslu. Jay Stott má na starost tzv. championship principles, vede rozhovory o vůdcovství podobně, jako to dělal u americké reprezentace. Trot Nixon, Scott Emerson nebo Tim Hyers mluvili k týmu. Hlavním smyslem je, že je těžké život rozčlenit, protože se vše prolíná. Musíte být dobře nastavení psychicky a fyzicky na život i na baseball, protože jde o spojené nádoby. Zaměřujeme se na vytváření jednoduchých a pozitivních plánů připomínajících hráčům představu úspěchu - a pak tu představu aplikovat v samotném životě. Není totiž dobré, když jste dobrý hráč, ale mizerný manžel či kamarád. Ovlivňuje se to navzájem.“

Praktikujeme u reprezentace oddělené mítinky s hráči podle pozic?

„Ano, někdy máme oddělené mítinky, pokud je to třeba. Někdy může jít jen o rychlé shrnutí všeho potřebného pro daný post. Před každým zápasem se sejdeme přibližně 10 až 15 minut před úvodním nadhozem a provedeme poslední taktickou poradou, zopakujeme si důležité věci, náš herní plán a někdy přibude i pár vůdcovských slov. Realizační tým se na tyto krátké schůzky často připravuje i dlouhé hodiny, aby byly co nejpřesnější a nejužitečnější.“

Co potřebuje český baseball, aby se probojoval na olympijské hry?

„Skupinu skvělých chlapů na zvládnutí máme. Je dobré být zdravý a zlepšovat se každým rokem. Pokud nás tolepší, tak přidat do týmu nového nadhazovače nebo dobrého pálkaře. Je důležité říct, že už teď jdeme správným směrem. V našem týmu není místo pro slova ‚jsme tam‘ nebo ‚máme hotovo‘, protože se díváme stále dopředu a ještě dál, kam se chceme posunout.“

□

CZECH
SOFTBALL

Softbalové extraligy jedou naplno!

Nejvyšší softbalová soutěž, Extraliga žen a mužů, je v plném proudu. Obhájí dvojnásobný titul Žraloci Lednice?

Kdo z pražských týmů se probojuje do play-off? Kdo se letos stane králem a královnou homerunů?

Všechny výsledky a zajímavosti sledujte na softball.cz a sociálních sítích @czechsoftball, #czechsoftball

Výběr a trénování elitních při velení ve zvláštních op

Je to zvláštní pocit, když proti vám stojí muž v uniformě US Air Force s hodností generálmajora. Dan Caine, ředitel speciálních programů a útvaru obrany. Díky klidné síle, která z jeho mluvy a řeči těla vyzařovala, jsem se cítil bezpečněji. Stejně tak jsem se ale častěji kontroloval, jestli sedím rovně, zda mám lopatky u sese a hrudník vpřed. Určitě jsem nebyl sám.

TEXT: MICHAL JEŽDÍK

Ještě více jsem zpozorněl během jeho krátkého představování: stíhací pilot, důstojník speciálních bezpečnostních sil USA, absolvent vojenských škol pod patronací Air Force a programu White House Fellows, jednoho z nejprestižnějších amerických programů pro leadership a veřejné služby, včetně roční stáže v Bílém domě, podnikatel, investor a v neposlední řadě otec. Ve vzduchu v roli pilota stíhačky F-16 strávil 2800 hodin.

Stačilo už jen dodat: „Pohov, volno, sedněte si, prosím, poznámky povoleny.“

Nejdůležitějším článkem americké armády jsou lidské zdroje. Tomu jsou připřisobeny mechanismy náboru, výběru, vzdělávání a začleňování (inkluze). Při rekrutování nových adeptů narážejí na problém, že pouze 1% občanů Spojených států má nějakou vazbu k US Army. Základní kritéria náboru jsou tato:

a) trénovatelnost – zde je kladen důraz na vlastní názor, vyhodnocení rizik a finální rozhodnutí na základě znalostí prostředí a svého týmu („navigate by your opinion“). Na druhou kolej postupně odsouvají rozhodování podle předem určených postupů („navigate by compass“), výjimkou jsou například krizové situace při řízení letadel.

b) odolnost – v několika vrstvách implementují program na zlepšení fyzické,

mentální a fyziologické odolnosti. Jejich cílem je dostat každého na jeho osobní maximum na základě individuálního přístupu.

c) vhodnost, ve smyslu začlenění do útvaru – mají speciální program („360“), během něhož mentor často pracuje 1 na 1 s rekrutem zařazeným do programu. Klíčové je zjistit, jak se lidé chovají ve stresových situacích. Hledají emotivní charakter, ale emočně stabilní!

Od začátku vysvětlují, v čem vidí rozdíl mezi „být součástí armády“ a „pracovat pro armádu“. Jejich cílem je sloužit, poskytovat servis. I proto je nedílnou součástí rozvoje kontinuální hodnocení leadershipu (vedení). Rovněž stále vyhodnocují akceptovatelné risk. Proč se velitelé rozhodli pro ten či onen postup, zda vzali v potaz, co se mohlo stát s lidmi zapojenými do akce. Po každém cvičení a vojenské operaci organizují sezení s názvem „war in the middle“. Velitel operace sedí ve středu kruhu, kolem něj je shromážděno 30 lídrů jednotek. Velitel odpovídá v rychlém sledu na otázky týkající se rozhodovacích procesů. Cílem je najít hranici bezpečného risku.

Nábor a výběr nových rekrutů je velmi sofistikovaný a dlouhý proces. Důkazem jsou i například několikadenní vstupní

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

MICHAL JEŽDÍK

• Vedoucí sportovně metodického úseku České basketbalové federace, člen VV ČOV. Bývalý basketbalový reprezentant, trenér národního mužstva mužů a U20, Sparty, Prostějova, Nymburka. Byl členem realizačního týmu NBA Detroit Pistons v letních ligách. Opakovaně absolvoval Euroleague Basketball Institut. Certifikovaný lektor ČOV.

pilotů a velitelů eracích

pohovory, jejichž cílem je poznat potenciálního kolegu ze všech stran. Kdo to opravdu je? Setkání vedou interní i externí specialisté, včetně důstojníků se zkušenostmi z praxe.

Očekávaným cílem není najít mladého dokonalého velitele, ale vybrat člověka, jenž má ty nejlepší předpoklady se jím v budoucnu stát. Vybrat bojovníka, který má vlastnosti jako pokora, důvěryhodnost, přístupnost, odolnost, dlouhodobá udržitelnost, kolegiální, IQ (inteligentní kvocient) a EQ (emoční kvocient), sebejistota, nesobeckost.

Nehledají nikoho s vlastnostmi jako sebestřednost, zviditelnění sebe sama

(uznání důležitější než výkon), průměrnost bez snahy se zlepšovat, nízký intelekt, zvýšená agresivita, nedostatek upřímnosti.

Standardní cesta od náboru po začlenění do týmu je rozčleněna do několika fází. Pro vstupní pohovory a jejich posuzování je vyhrazeno 7 dní, pro samotný výběr pak dalších 14 dní. Blokovaný výcvik a získání základních dovedností trvá 6 měsíců až 1,5 roku, v závislosti na požadovaných dovednostech. Pro přechod do života týmu je vyčleněno 6 měsíců, samozřejmostí jsou následné průběžné prověrky a školení, stejně jako kontinuální hodnocení.

BODY K ZAMYŠLENÍ

PŘÍSTUP • Boj. Nábor. Posouzení. Výběr. Trénink. Není to o tom, kdo má pravdu, ale co je správné.

NASTAVENÍ MYSLI PRO ROZVOJ • Každý chybí. Důležitou součástí je to, zda si chybu přiznáme, zda jsme schopni sebereflexe.

VYSOKÉ STANDARDY • Jaké vlastnosti hledáme? Pokoru, důvěryhodnost, přístupnost, odolnost, konzistentnost, kolegiální, IQ & EQ, sebevědomí, nesobeckost.

ODOLNOST • Nastavili jsme scénáře tak, abychom zjistili, jak se lidé vypořádají s krizovými situacemi.

REAKČNÍ DOBA • Důstojníci dostávají hodnocení svého leadershipu. Zjišťujeme, jak reagují, když se musí vypořádat s dilematem, jak analyzují riziko. Hledáme jejich motivaci pro službu v armádě, jejich touhu sloužit.

LEADERSHIP (vedení) • je nutností na každé úrovni.

KOMUNIKACE • Je mnohem efektivnější, když lidé informace vnímají více smysly – sluch, zrak, pocit. Pouhý sluch je méně efektivní.

RESPEKTUJTE RAZINOVA PRAVIDLA

- poznejte vstupní parametry, eliminujte proměnné, buďte proaktivní, ne reaktivní. Je nutné naslouchat – procesovat – porozumět. Když máte pochybnosti, ihned reagujte.

ODPOVĚZTE SI NA OTÁZKU • Čím chcete být a co pro to chcete udělat.

Podobně jako sportovní či obchodní organizace musí i armáda čelit výzvám. Mezi ty nejdůležitější v současné době patří: únava lidí i techniky vzhledem k 19leté účasti ve válce. Chyby, ze kterých je nutné se poučit a vyvodit důsledky. Vydání mnoha knih. Dobrý potenciál lidí. Ohrožení značky „armáda“.

Na základě průběžných hodnocení dospěli k několika zjištěním, pravdám. Lidé jsou důležitější než technika a kvalita je důležitější než kvantita. Speciální jednotky (SOF) nemohou být masivní produkci a nemohou vznikat až po mimořádných událostech, většina speciálních operací nevyžaduje jejich pomoc. □

Zhoubné myšlení od soboty do soboty

Zdá se to možná zvláštní, ale kdysi jsem dal trenérovi Martinu Haškovi nabídku, aby mi šel jako předsedovi volejbalového svazu dělat sportovního ředitele. Vážil si toho, ale odmítl. Není divu, čekal na své fotbalové angažmá. To nakonec dostal v pražské Bohemce. Jeho názory byly vždy otevřené a mně v mnohém blízké, a jsou i nadále. Přestože nejsem znalcem fotbalového zákulisí, některé jeho postřehy jsou mi povědomé i z hlediska celého českého sportu. Dobrý důvod pozvat ho do Dialogu.

TEXT: ZDENĚK HANÍK

MARTIN HAŠEK

- bývalý fotbalový reprezentant, záložník Sparty, Liberce, Austrie Vídeň či Dynamo Moskva
- 4x vítěz české ligy, 1x rakouské ligy
- trenér Sparty, jako hlavní, asistent i u mládeže, a naposledy Bohemians 1905

ZDENĚK HANÍK: „Jsi představitelem určitého stylu trenérského myšlení. V čem si myslíš, že je odlišný?“

MARTIN HAŠEK: „Mockrát jsem o tom přemýšlel. Ten základní rozdíl je, že většina trenérů v Česku myslí v módu: Chci angažmá, a když mám angažmá, tak chci v sobotu vyhrát, a když vyhraju, tak chci vyhrát taky ve středu nebo příští sobotu. A to je ta nejvyšší meta. Bavím se o profesionálních trenérech, ale platí to obecně o všech trenérech dospělých. Já přemýšlím, jak můžu dělat svoji práci, abych posunul co nejvíc klub, abych posunul hráče, které mám k dispozici. A nemyslím pouze na horizont příštího zápasu, ale rok, dva, tři dopředu. Výkonnostně hráče posouvat, zvláště mladé, aby o ně byl na trhu zájem, aby byli prodejní s co největším ziskem pro klub.“

ZH: „To by mělo být v českých podmínkách spíš normou než výjimkou, ne?“

MH: „Řekněme, že jde o harmonii mezi rozvojem hráčů a bodovými zisky. Když předávám mužstvo dalšímu trenérovi, musí být vždy co nejlépe připravené. Nemyslet ve smyslu: teď z toho vytěžím co nejvíc a co bude po mně, mě nezajímá. Jestliže ale většina lidí přemýšlí od soboty do soboty, tak nachází kolem sebe víc lidí, kteří jsou podobní, nebo

stejní. A vždycky, když jsi jiný než většina, tak je problém. To platí i pro bílou vránu.“ (smích)

ZH: „Řekněme, že profesionální sport je o tom Tady a teď. Takže pokud říkáš, že tě zajímá dlouhodobý rozvoj, musel bys takové zadání dostat od vedení klubu.“

MH: „Přesně tak. A kluby se samozřejmě i tímto způsobem prezentují, když třeba představují nového trenéra. Ale jsou to většinou jenom slova. Protože kdyby to nebyla jenom pouhá slova, musely by za tím být systémové činy. A ty tam, podle mého názoru, ve většině klubů nejsou.“

ZH: „Napadlo tě někdy, že zatímco trenéři v profesionálních soutěžích musí naplňovat kritéria v kategoriích vzdělání a délka praxe, tak majitelé a sportovní ředitelé k vykonávání činnosti nic takového nepotřebují?“

MH: „Věřím, že se shodneme na tom, že fotbal je vysoce odborná činnost v mimořádně konkurenčním prostředí. A my to děláme tady v Česku tak, že máme kladivo a šroubovák a děláme to v garáži. Majitelé, kteří mají určovat směřování klubu, často nevědí, jakou by měli mít filozofii, jaký způsob hry by měli produkovat, jaké vybírat hráče, aby tu filozofii a z ní vyplývající způsob hry naplňovali. Kde vzít lidi, kteří jim

ty hráče vyberou, jaký trenér by s těmi hráči měl pracovat, aby to bylo kompatibilní. To většinou nevědí. Takže u nás se pracuje tak, že majitel chce vyhrát nebo vyhrávat. Nejlépe všechno a vždycky. Vezme sportovního ředitele a řekne mu: Jsi za to zodpovědný, musíš vyhrávat! A průměrný sportovní ředitel v Česku první, co řeší, je, aby rozhodčí pískali dobře. Pak se seberou hráči. Představa o tom, jak by se mělo hrát? No hlavně by se mělo vyhrát! Podle jaké strategie vybírají trenéry? Je například běžné, že si klub vyhlédne dva trenéry, každý chce hrát úplně jiný fotbal, a klidně s nimi jednájí.“

ZH: „Protože sami nevědí?“

MH: „To chci přesně říct. Sami nevědí, jinak by taková situace nemohla nastat. Možná že až na základě jednání s trenérem se chtějí dozvědět, jak by asi tedy měli hrát. Ale to už je pozdě. To musí vědět dřív, než ty trenéry osloví. Myslím si, že dobrým představitelem toho je Sparta. Když se jí nepovede sezona, hned v té příští chce všechno vyhrát. Tak vezme peníze, koupí hráče, ale neví jaké. Vezme trenéra, vždycky toho, co je úplně nejlepší, neví přesně jakého, a jde se na to. Za půl roku se zjistí, že ti hráči jsou špatní. Tak se zase nakoupí. A pořád dokola a dokola. Jenom proto, že

chtějí teď hned úspěch. Jsou neschopní se zklidnit, vyhodnotit situaci a začít tak, jak jsem říkal: filozofie, celoklubová koncepce, způsob hry, trenér, realizační tým. Tomu odpovídající skauting, práce s mládeží, metodika, začleňování hráčů zespoda, přestupy zvenku a tak dál. Není toho tolik a není to tak složité. Ale v Česku to je naprosto neobvyklé. A není to prakticky nikde. Někde je to dané tím, že jsou tak nízké rozpočty, že přirovnání k té garáži, šroubováku a kleštím sedí přesně. Aby bylo realizovatelné to, o čem mluvíme, je potřeba roční rozpočet klubu vysoko nad sto milionů korun. Takže skoro všude chybí peníze, i když ve vyspělém fotbalovém světě hovoříme o platu jednoho, dvou hráčů týmu... Ale někde ty peníze jsou a... Samozřejmě čest výjimkám. Jsou kluby, kterým se daří s penězi nakládat efektivně.“

ZH: „Máme ve volejbalu stejný problém, jenom nejsme ekonomicky tak zajímavé prostředí. Ale pouze některé kluby v Česku měly koncepci, podle níž by postupovaly.“

MH: „Ale na tu koncepci není potřeba mít obrovské peníze. Zároveň to nejde dělat v garáži. Nejprve ji musíš vytvořit, mít množinu myšlenek srovnanou a zformulovanou, dlouhodobě za ní stát.

ZDENĚK HANÍK

- zakladatel Unie profesionálních trenérů při ČOV
- bývalý kouč volejbalových reprezentací mužů Česka a Rakouska
- současný místopředseda ČOV

FOTO SPORT: MICHAL BERÁNEK

504

Za tolik milionů korun přestoupil Tomáš Rosický ze Sparty do Dortmundu, když mu bylo 20 let. Překonal ho až 25letý Tomáš Souček, Slavia za něj od West Hamu dostane 520 milionů.

ZH: „Kolik trenérů tam tehdy, zhruba před sedmi osmi lety, letenskou mládež rozvíjelo?“

MH: „Ještě, než jsem odešel do Bohemky, byl u dorostu jeden profesionální trenér u každého týmu a ostatní amatéři. U žáků, čtyři ročníky, jeden profesionální trenér dohromady, který vede áčko – a další tři ročníky vedou amatéři. A trenéři přípravek, další minimálně čtyři ročníky, taky jeden profesionální trenér dohromady a ostatní amatéři. To přece není pochopitelné u klubu, který má rozpočet stamiliony nebo miliardu. Když vezmu jednoho hráče, který přišel za Stramaccioniho, a mimochodem, skoro všichni byli nepotřební, tak z toho zaplatím třicet špičkových mládežnických trenérů a fyzioterapeutů. Ovšem to by musela být mládež a její maximální rozvoj pro klub důležitá. Jak by se ti hráči rozvíjeli, pokud by na dvacet dětí nebyl jeden profesionální trenér, ale tři a opravdu dobří? A kdyby to bylo takto od malička, kdyby se v přípravce neztratily tři roky tím, že tě vedou amatérští trenéři, a pak v mladších žácích další roky...“

ZH: „Ta tvoje úvaha vypadá strategicky. Kdysi jsem ti dával nabídku, abys šel dělat sportovního ředitele volejbalového svazu. Nejsi spíš typem sportovního ředitele než trenéra?“

MH: „To by se musel najít majitel, který by přemýšlel podobně jako já. Myslím si ale, že moje místo je, alespoň v tuto chvíli, spíše na pozici trenéra.“

Pokračování Dialogu s Martinem Haškem najdete v příštím čísle.

Řeč bude i o následujících tématech:
Kde v cizině funguje fotbal jako byznys? Proč se nedaří ve fotbale Danielu Křetínskému?

Čím média brání pokroku? □

Útočník Adam Toula se probíjí dortmundskou obranou v utkání juniorské Lize mistrů, které mladí slávisté vyhráli zkraje října 1:0

K tomu vybrat lidi a musíš je samozřejmě zaplatit, abys to držel dlouhodobě bez nějakých výkyvů. Určitě to nejde bez příchodů hráčů zvenku, a ty musíš vytipovat. A potřebuješ, aby to bylo funkční, i u mládeže. K tomu potřebuješ jen na tu mládež, rozpočet, který má Bohemka pro první mužstvo, plus vybudovanou infrastrukturu. Abys tam měl vzdělané trenéry, maximum co nejtalentovanějších hráčů. Stojí to peníze a velké úsilí mnoha kvalitních lidí. A opakovaně a dlouhodobě, protože koncepce je systematická práce rok za rokem. Za jak dlouho se mi projeví dobrá koncepční práce s mládeží, když teď začnu? Možná za pět let první vlaštovky. A celá koncepce za deset let. Takže to musíš ekonomicky vydržet, ale i ideově. Cestou nejsou samé úspěchy a zpochybovačů se vždycky najde dost. Cítíš náročnost tohoto úkolu? A teď si to dej do kontextu s myšlením sobota – sobota...“

ZH: „Ani Plzeň nebo Slavia tuto strukturu nemají?“

MH: „Řekl jsem čest výjimkám. Plzeň, podle mě, dělá fotbal dlouhodobě nejlépe. Je jasné vidět, že pracovali s áčkem.

Udělal perfektní stadion, pracují na tréninkovém zázemí, získali akademii, investují do mládeže. Tam jsou ty kroky jasně viditelné, zapadají do sebe a mají logiku. Ve Slavii je to ještě těžko hodnotit, tam je ta cesta zatím příliš krátká. Mám pocit, zvenku, nevidím dovnitř, že rozhodující je první mužstvo, to je jasné. Ale u Slavie se mi to zdá zatím křehké. Sice to navenek funguje velmi dobře, protože výkladní skříň je skvělá. Ale uvidíme, až budeme dělat rozhovor za dva nebo za tři roky, jestli to tak ještě bude, nebo jestli budeme vzpomínat, jak to tenkrát bylo dobrý.“

ZH: „A Sparta?“

MH: „Má neskutečně dlouhodobou ekonomickou stabilitu. Ale jak jsem říkal, sama se točí dokola. Oni teď sice tvrdí, že mají mladé hráče, kteří jim tam naskočili. Ale můj názor je, že ve skutečnosti by z té mládeže šlo vytěžit mnohem víc, než se jim daří. Já si myslím, že ve funkčním klubu by práce s mládeží a metodika začleňování hráčů do áčka měla být důležitější součástí, než je tomu ve Spartě. A byl jsem u toho.“

iSport

LIFE

ZÁVODY

PRESENTED BY

Columbia

**NOVĚ:
18 km
trať!**

**+ Závody
a dárky
pro děti**

23. 8. • Praha, Milíčovský les (6,4 km)
12. 9. • Zoo Brno (10 km)
10. 10. • Praha, Divoká Šárka (18 km, 4,6 km)

**PŘIHLAŠ SE JEŠTĚ DNES
A ZÍSKÁŠ ZDARMA SPORTOVNÍ
BALÍČEK: VAK + TRIČKO
S EXKLUZIVNÍM MOTIVEM!**

Běž na www.isportlife.cz

O₂ TV

Nechte se okouzlit opravdovými hrdiny

SLEVA
300 Kč

HBO

HBO GO

**HBO OD
ONDEMAND**

**Premier
League**
PREMIER SPORT

**UEFA
CHAMPIONS
LEAGUE**

FORTUNA:LIGA

Sleva k tarifu O₂ TV Zlatá se uplatní při jeho sjednání od 1. 7. do 31. 8. 2020, a to první dva měsíce po sjednání.
Poté se účtuje standardní cena tarifu 749 Kč měsíčně vč. DPH. Více na www.O2TV.cz